

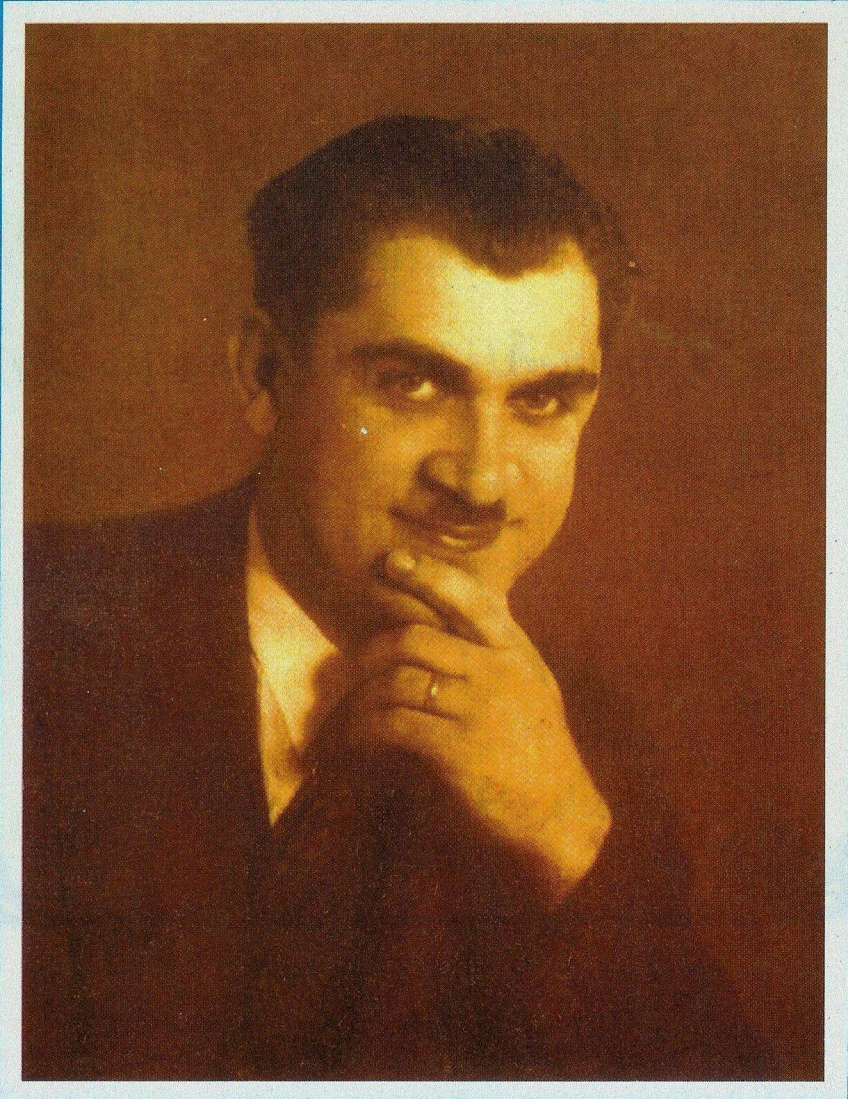
TESVİYE

MASONLAR İÇİN AYLIK DERGİ

YIL: 4

ŞUBAT 1996

SAYI: 20

HASAN - ÂLİ YÜCEL

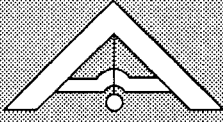
İstanbul Vâdisinde
Yirmidokuz Kasım
Bindokuzyüzdoksanbeş
tarihinde
Hasan-Âli Yücel'i anarak

Yücel

*

Muh.: L.:sı kuruldu.

* Hasan - Âli Yücel'in İmzası

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ AYLIK DERGISİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **Suha AKSOY**

Yazı İşlerini fiilen idare eden : **Celil LAYIKTEZ**

NURUZİYA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: 249 24 51
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

CİLT : 4

SAYI : 20

ŞUBAT 1996

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'den
3. Türk Masonluğunun Yüce Milletimize Açıklaması: Tesviye
7. Hasan - Âli Yücel Hayatı ve Zamanı İsmail İŞMEN
12. Eski Mason Dergilerinden Suha UMUR
14. Büyük Hatip Raporu Hakkında Reşit ATA
16. En Muh. Ön. Bū. Ūs. Enver Necdet Egeran'ın
90. Yaşgūnūnū Kutlama Toplantısı Şemi ŪGE
19. Hayvanlarla İlgili İtikatlar (II) Celil LAYIKTEZ
24. İrlanda Arşivlerinden Masonik Haberler Tesviye
26. Merak Etikleriniz Tesviye
28. Masonik Mizah Tesviye
29. Masonların Dūnyasında bir Gezinti Tesviye
38. Bulmaca Tesviye
39. Synopsis Tesviye

KAPAK RESMİ

HASAN – ÂLİ YÜCEL K.
(1897 – 1961)

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

Bir siyasi partimizin başkanı Masonlukla suçlanınca, hakaret davası açması üzerine, 16 Ocak 1996 günü Milliyet Gazetesinde, Büyük Üstadımız En Muh. Can Arpaç K.in kaleme aldığı ve Masonluğun gerçeklerini harici dünyaya anlatan ilân yayınlandı. Bu ilân, daha önce Masonluğa karşı tutumlarıyla bilinen basında dahi olumlu yankılar uyandırdı. 20. sayımızın ilk yazısı Büyük Üstadımızın bu ilânıdır. Yurt içinden Haberler bahsinde, bu konuyla ilgili muhtelif basın haber ve köşe yazılarını arşivinizde saklamak üzere yayımlıyoruz.

UNESCO 1997 yılında Hasan Âli Yücel Kardeşimizin anılmasını kararlaştırmıştır. 131 numaralı Yücel Muh. Locamız da 29.11.1996 gününde tahsis edildi (). S. 9 da İsmail İşmen K.imizin kaleme aldığı "Hasan Âli Yücel, Hayatı ve Zamanı" yazısı ile Vefa Locasının bu Kardeşimizin tekrisi ile ilgili tersimatını, S. 11 de de Can Yücel'in "Hayatta Ben En Çok Babamı Sevdim" şiirini bulacaksınız.*

14.1.1996 gününde Sevenler Muh. L.nın tertip ettiği bir merasimle En Muh. Enver Necdet EGERAN K.imizin 90 cı yıldönümü kutlandı. S. 16 da Üs. Muh. Şemi Üge K. bu toplantıyı anlatıyor, onu izleyen sayfalarda da EGERAN K.imizin yaptığı iki ayı konuşmayı aynen sizlere sunuyoruz.

Geçen sayımızda Bâtıla mücadele etmek için bâtılı bilmek gerekir diyerek hayvanlarla ilgili itikatlardan söz etmiştik. Bu defa "Domuz" u ele aldık. Bu konuda, sevgi ve saygıyla andığımız Pek Muh. Ziya UMUR K.imizin söyledikleri hala aklımda: "Eğer İslâm dininde domuz yerine keçi haram olsaydı, Anadolu bir cennet olurdu".

İrlanda Bü. L. arşivlerinde Türkiye ile ilgili tüm yazışmalar ve Masonik gazete kupürlerinin kopyalarını elde ettik. S. 24 de 1863 yılından iki ilginç gazete haberini yayımlıyoruz.

"Merak Ettikleriniz" de zaman zaman tartışma konusu olan Rit kelimesinin tanımını ele aldık.

S. 28 de de Masonik Mizah sayfasında birlikte gülelim dedik. Bu sayfamız sizi eğlendirmişse, devamının temini için, bildiğiniz Masonik fıkraları tarafımıza yazmanızı rica ediyoruz.

Sevgili Kardeşlerim, bu vesileyle Bayramınızı yürekten kutlar, özellikle bu karışık günlerimizde, iyiliğin ve güzelliğin süslediği, Akıl ve Hikmet'in yönlendirdiği daha nice bayramlara sağlıklı, esenlikle erişmenizi dilerim.

Celil LAYIKTEZ

(*) Üs. Muh. Ekrem ÜLKÜ K.; Ön. Üs. Muh. Nevzat SERTEL K.; I. Nâ. Mahmut OMAĞ K.; II. Nâ. Yüce SUN K.; Sek. Hasan GÜRÜZ K.; Haz. Em. Zafer KALAYCI K.

TÜRK MASONLUĞUNUN YÜCE MİLLETİMİZE AÇIKLAMASI:

16.01.1996 Milliyet Gazetesinde yayınlanan ilânın tam metni

Ülkemizde zaman zaman Masonluğa karşı dile getirilen asla hak etmediği-miz görüş ve düşünceler, gerçeklerden çok uzak hatta karalamalar şeklinde ol-duğu halde, her insanın düşüncelerini özgürce söyleyebilmesi gerektiğine içten-likle inandığımız için, ânında cevaplamak ve polemiklere girmek yerine, konuyu büyük çoğunluğunun sağ duyu sahibi olduğuna inandığımız vatandaşlarımızın değerlendirmesine bırakmak, özenle uygulamaya çalıştığımız geleneksel bir davranıştır. Bu arada değerli Basın ve Yayın kuruluşlarımızın Masonluk konusu-na objektif olarak yaklaşımları ve soruları da, yeri geldikçe içtenlikle değerlendirilip, doğru olarak cevaplandırılmıştır.

Ancak son günlerde bazı çevreler, Masonluk hakkında her türlü hatalı görüş ve söylentilerin sınırlarını da aşarak bir siyasi parti başkanının Mason olduğu id-diasından yola çıkıp, konuyu bir Masonluk suçlaması biçiminde ve adeta bir ha-karet gibi ele almışlardır. Bu nedenle kuruluşundan bu yana geçen üçyüz yıl bo-yunca siyasetle uğraşmayan ve insanların dinî inançlarına saygı duyan Masonlu-ğun ne olup, olmadığını bir kez daha anlatmak gereği duyulmuştur.

Büyük Locamızın bu davranışı, şu veya bu kişinin üyemiz olup olmaması açısından değil, Masonluk yolunda olmanın bir suçlama veya hakaret sayılma-yacağı açısından önemlidir.

1. MASONLUĞUN AMACI VE GİZLİLİK KONUSU

Masonluğun amacı, bütün insanlar arasında dostluk ve sevgi bağlarının güçlenmesi, insan kişiliğinin yüceltilmesi, insanlığın özgürlük ve barış içinde ge-lişmesidir. Bu nedenle Masonluk utanılacak birşey değil, onur duyulacak bir ya-şam biçimidir. Çünkü Masonluk, içimizdeki erdemlerin ve insanîyetin dışarıdan görülür hale gelmesidir. Ama bütün kusurlarımızdan arınmak, ne yazık ki ola-naksızdır. Kendini Bilen hiç kimse "Ben kusursuz tam ve mükemmel bir insanım" diyemeyeceği için; Masonluğa gönül verenler de "Ben Masonum" dememeye ve başkalarının Masonluğu hakkında konuşmamaya özen gösterirler. Bu davranış-ta bir gizlilik, bir korku değil; bir kendini bilme, bir alçak gönüllülük saklıdır. Kal-dı ki Türk Masonluğu gizli bir dernek değildir. Ülkemizin dernekler yasasına gö-re kurulmuştur. Lokallerimizin adresleri bellidir. Kapılarımızda adımız yazılı-dır. Bütün kayıtlarımız Devletimizin denetimine açıktır.

2. DIŞA BAĐIMLILIK İDDİASI

Türk Masonluğu, görevlileri üyelerimiz tarafından iki yılda bir seçilen Büyük Locamız tarafından ülkemizin yasaları doğrultusunda yönetilir. Diğer ülkelerdeki Masonik kuruluşlarla idari veya parasal açıdan hiç bir bağlantısı yoktur. İlişkilerimiz aynı insanlık gayesine yönelenlerin birbirlerini tanımaları düzeyindedir.

3. DİN VE POLİTİKA

Evrenin Ulu Yaradanı dediğimiz Yüce Allah'a inanmayanlar aramıza giremezler. Kardeşlerimiz dini inançlarında ve ibadetlerinde serbesttirler.

Toplantımıza Kutsal kitaplar açılarak başlanır.

Dinler tartışma konusu yapılamaz.

Masonluk politik bir kuruluş da değildir. Ama demokrasinin benimsendiği ülkelerde Masonluk çok saygın bir kuruluştur.

Masonluk adı altında hiç bir politik veya toplumsal eyleme katılamaz. Kardeşlerimiz diledikleri partilere girebilirler, görev alabilirler ancak lokallerimizde politik tartışmalar yapılamaz.

Politik görüşleri ne olursa olsun, her Türk Masonu Atatürk ilkelerini korumakla, Lâik Cumhuriyetimizin yasalarına uymakla, vatanımıza sadakatle ve ülkemizin yararları için çalışmakla yükümlüdür.

4. MASONİK SIR VE DAYANIŞMA

Masonik sırlar, eski duvarcı ustalarının yapı san'atına dönük bilgileri idi. Bugünün teknolojisinde, yapı san'atı sır olmaktan çıkmıştır. Ancak ilkelerini efsaneler ve semboller aracılığı ile anlatmaya çalışan Masonlukta; insan hayatında sıkı ağızlılığın önemini vurgulamak ve kurucularımız dediğimiz duvarcı ustalarının anısını yaşatmak için bazı kelime ve işaretlerden oluşan sembolik bir sır kavramı vardır.

Masonik dayanışma ise, öğrenim çağında aynı okuldan, askerlikte aynı devreden, sporda aynı kulüpten olan insanlar arasındaki arkadaşlık ve dayanışmadan farklı değildir.

5. SİYONİZM YAKIŐTIRMASI

Masonluk politikayla uğraşmadığı gibi, ne Siyonizmle ne de herhangi bir siyasi akımla ilgisi yoktur. Kaldı ki, yahudi olmayanları bünyesine almayan Siyonizm, 1897'de Filistin'de düzenlediğı kongre ile dünyanın dikkatini çekmiş, 1948'de İsrail Devletinin kuruluşu ile hedefine ulaşmıştır.

Masonluğun kökleri ise 900-1000 yıllarından bu yana yapı san'atı ile uğraşan duvarcı ustalarına kadar uzanmaktadır. İlkeleri de Siyonizmin sesini duyurmasından çok önce: 1717'de kaleme alınmıştır. Görüleceği gibi zaman tüneli içinde bile Siyonizmle Masonluk yan yana değildir.

6. TOPLUMA NE KATKINIZ VAR? SUALİ

Masonlar ağırlıklı olarak eğitim alanında topluma katkıda bulunmaya çalışırlar. Kardeşlerimizin veya localarımızın okuttuğu bir çok öğrenci ve yaptırdıkları okullar vardır. Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Veremle Savaş, Yeşilay, Cüzzamla Savaş, Kanserle Savaş, Kalp Vakfı, Sev Vakfı, İnsanlık Vakfı, Ankara Trafik Hastanesi gibi kamu yararına çalışan kuruluşların temelinde halen yöneticileri arasında da kardeşlerimiz veya eşlerimiz bulunmaktadır. Ve bu hizmetler yapılırken sağ elin verdiğini sol elin bilmemesine özen gösterilir. Büyük Locamız da olanakları ölçüsünde maddi durumu bozuk ama erdemli ve başarılı gençlere karşılıksız üniversite bursu vermekte; doğal felaketlere, sağlık hizmetlerine, Milli Savunmamıza dönük Vakıflara, şehit ailelerine, soykırımına uğrayanlara yardım elini uzatmaya ve yurdumuzu ağaçlandırma kampanyalarına katılmaya çalışmaktadır. Ancak bizim için en önemlisi; Masonik ilkelerin doğrultusunda her gün biraz daha iyi insan olma çabamızın karanlıkta kalan insanlar için bir ışık olabileceği umududur.

7. HUKUK VE AHLÂK KURALLARINA TERS DÜŞEN KİŞİLER MASON OLABİLİR Mİ?

Temel prensiplerimiz uyarınca, Hür Masonluk ahlâk sağlamlılığını şart koşar. Arasına alacağı kişiler için bu niteliği en başta gelen ilke olarak kabul eder. Erdemli olmayan kimselerin aramıza girmemelerine özen gösterilir.

Bütün dikkatimize rağmen sızmalar olursa, bunların Türk adaleti karşısında yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin kesinleşmesi halinde tüzüklerimiz uyarınca derhal kayıtları silinir.

8. TARİH BOYUNCA MASONLUĞU KÖTÜLEMENE ÇALIŞANLAR KİMLERDİR?

Masonluğa gönül verenler dünyanın her tarafında barışın, özgürlüğün, insan haklarının, demokrasinin ve lâik düzenin savunucusu oldukları için; bu kavramların karşısında yer alan diktatörler, naziler, faşistler ve komünistler ve her inançtan bağnaz dinciler ve inançsızlar Hür Masonluğa karşı daima cephe almışlardır.

9. ASILSIZ SUÇLAMALAR KARŞISINDA HUKUKİ DURUMUMUZ

Lâik Cumhuriyetimizin Dernekler Kanunu'na göre kurulmuş ve üyeleri saygın kişilerden oluşan Mason Derneğimiz ve Masonluk hakkında, Türk kamu

oyunda yanlış ve kötü bir imaj yaratmaya çalışan gerçek ve tüzel kişiler hakkında yasal haklarımız olduğunu çok iyi bilmemize rağmen, görüşleri farklı da olsa insanların kardeşçe yaşamaları gerektiğine inandığımız için şimdilik hukuki yollara baş vurmuyoruz.

10. SON SÖZ VE ÜNLÜ TÜRK MASONLARINDAN BİR KAÇI

Masonluğu bir suç gibi göstermeye ve kötülemeye çalışanları yakın geçmişimize bakmaya davet ediyoruz. Büyük Devlet adamlarımız Keçeci Zade Fuat Paşa, Âli Paşa, Mithat Paşa, Ahmet Vefik Paşa Sadrâzam Kardeşlerimizin, Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa Kardeşimizin, Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kurucusu Tıp Profesörü Besim Ömer Paşa Kardeşimizin; ünlü şair ve yazarlarımızdan Namık Kemal, Ziya Paşa, Şinasi, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp ve Ömer Rıza Doğrul Kardeşlerimizin; değerli Şeyhülislâmlar Hayri Efendi ve Musa Kâzım Efendi kardeşlerimizin ülkemize, insanlığa ve Masonluğa hizmet etmiş, şerefli ve seçkin kardeşlerimizden bir kaçının olmaları karşısında masonluk suç mudur? Fazilet midir? kararını vermeleri için onları vicdanları ile başbaşa bırakıyoruz.

Ve son olarak, bugün aramızda bulunan pek çok kardeşimizi, bizden sonraki kuşakların ülkemize ve insanlığa hizmet etmiş kişileri arasında sevgiyle, saygıyla anacaklarını söylemek istiyoruz.

Evrenin Ulu Yaradanı ülkemizden barışı, özgürlüğü aydınlık günlerde kardeşçe ve insanca yaşamayı eksik etmesin.

**HÜR VE KABUL EDİLMİŞ
MASONLAR BÜYÜK LOCASI DERNEĞİ**

BİLGİ SAHİBİ OLMADAN FİKİR SAHİBİ OLANLAR...

UĞUR MUMCU

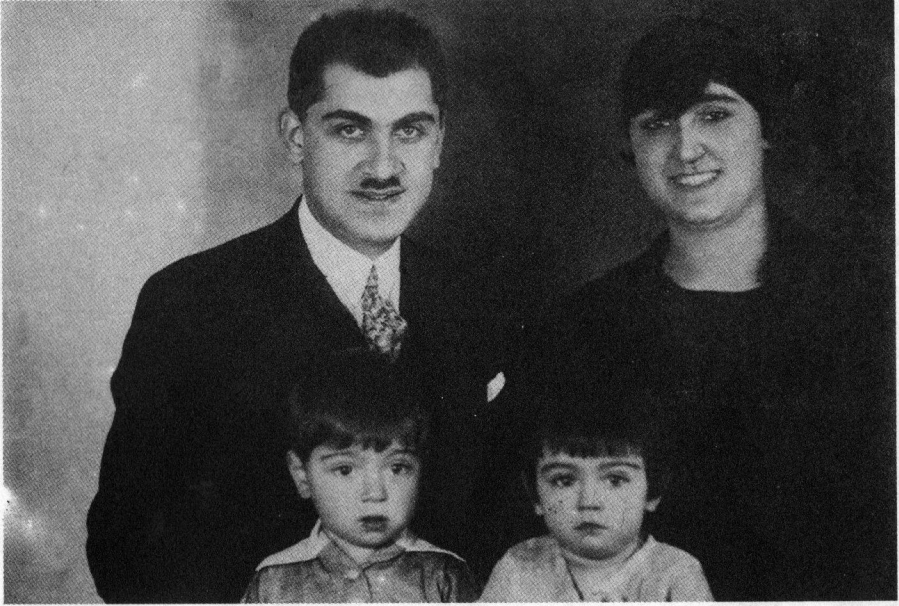
Hasan - Âli Yücel Hayatı ve Zamanı

İsmail İŞMEN

Hayatı

Hasan-Âli Yücel 16 Aralık 1897 de İstanbul'da doğdu ve 26 Şubat 1961 de İstanbul'da öldü. Eğitimci, yazar ve devlet adamıdır. Milli Eğitim Bakanlığı yaptığı dönemde etkin bir eğitim ve kültür siyaseti uygulamıştır.

1921 de İstanbul Darülfünunu (sonradan İstanbul Üniversitesi) Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. 1922 de İzmir Darülmüamillimin'e edebiyat öğretmeni olarak atandı. Daha sonra Kuleli, İstanbul Erkek ve Galatasaray Liselelerinde felsefe, sosyoloji ve edebiyat dersleri verdi. 1927 de maarif müfettişi oldu. Fransız eğitim sistemini incelemek üzere bir yıllığına Paris'e gönderildi.

Hasan - Âli Yücel ve eşi Refika hanım ikiz çocukları Can ve Canan ile.

1932 de Gazi Eğitim Enstitüsü (bugünkü Gazi Üniversitesi) müdürlüğü, 1933 - 35 arasında Orta Öğretim Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 1935'te İzmir milletvekili seçildi. Bayar hükümetinde milli eğitim bakanlığına getirildi. Refik Saydam ve Saracoğlu hükümetlerinde de bakanlığını sürdürerek 1946 ya değin aralıksız bu görevde kaldı. 1939 da 1. Eğitim Şurasını toplayarak bir eğitim planı hazırlattı. Ankara Üniversitesi, Fen ve Tıp Fakültelerini, İzmir Yüksek Ticaret ve İktisat Okulunu, Balıkesir ve Edirne Öğretmen Okullarını eğitime açtı. Yüksek Mühendis Okulunun İstanbul Teknik Üniversitesi haline getirilmesi, Üniversite Kanununun çıkarılarak düşünce, bilim ve kürsü özgürlüğünün korunması, tiyatro ve operanın devlet hizmetleri arasına katılarak bu yönde köklü girişimler yapılması, Yüksek Köy Enstitüsünün kurularak kırsal kesimde bilimsel bir yönelişin ilk çekirdeğinin oluşturulması gibi bir dizi önemli atılımı gerçekleştirdi. Dünya edebiyat klâsiklerinin Türkçeye kazandırılması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ünlü Tercüme Bürosunu kurdurdu. Onun öncülüğünde çok sayıda yapıt Türkçeye çevrildi. Ayrıca *Türk Ansiklopedisi* ile *İslâm Ansiklopedisi*'nin yayımına başladı.

Yücel, 1950 genel seçimlerinde milletvekili seçilemeyince İstanbul'a yerleşti. *Akşam* ve *Cumhuriyet* gazetelerine kültür, sanat ve felsefe konularında makaleler yazdı. 1955 - 60 arasında İş Bankası Kültür Yayınlarını yönetti. 1958 de UNES-

Hasan - Âli Yücel, 1 Şubat 1931 de İzmir Kız Lisesinde Atatürk'ün huzurunda.

Hasan-Âli Yücel'in yazdığı "Goethe, Bir Dehanın Romanı" eserinden dolayı, Almanya'daki Goethe Derneği tarafından verilen madalya

CO Türkiye Milli Komisyonu Genel Kurulu üyeliğine getirildi. 1961 de Kurucu Meclis üyeliği yaptı. Eğitimciliği ve devlet adamlığının yanı sıra usta bir yazar ve çevirmen olan Yücel, edebiyata şiirle girmişti. Mütareke ve Kurtuluş Savaşı yıllarındaki ateşli şiirlerinde vatan ve millet sevgisini dile getirdi.

Başlıca yapıtları arasında : *Goethe, Bir Dehanın Romanı* (1932), *Türk Edebiyatına Toplu Bir Bakış* (1932), *Pazartesi Konuşmaları* (1937), *İçten Dışa* (1938), *Türkiyede Ortaöğretim* (1938), *Davalar ve Neticeleri* (1950), *Hürriyete Doğru* (1955), *İyi Vatandaş, İyi İnsan* (1956), 71), *Kıbrıs Mektupları* (1957), *Edebiyat Tarihimizden* (1957), *İngiltere Mektupları* (1958), *Türkiyede Maarif* (1959), *Hürriyet Gene Hürriyet* (1960 - 62, 2 Cilt) sayılabilir.

UNESCO ve Hasan - Âli Yücel

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) 25 Ekim - 16 Kasım 1995 tarihleri arasında Paris'te toplanan 28. Genel Konferansında birçok ülkeden sunulan karar tasarıları arasında 1996 yılında Nasrettin Hoca ve 1997 yılında da Hasan-Âli Yücel'in anılmasına karar vermiştir.

Bu meyanda, Hasan - Âli Yücel ile ilgili olarak alınan kararın metni ay-nen şöyledir :

"**HASAN - ÂLİ YÜCEL**'in 1997 de doğumunun 100. yılında anılmasına ilişkin karar tasarısı Türkiye tarafından verilmiştir. UNESCO kararı, eski Milli Eğitim Bakanı, şair ve yazar Hasan-Âli Yücel'in Türk milli eğitiminde reformlar gerçekleştirdiğini, Köy Enstitülerinin kurucusu olduğunu, "Dünya Klasiklerinden Tercümeleler" programının öncülüğünü yaptığını, UNESCO Kuruluş Yasasını imzaladığını ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun kurucusu olduğunu vurgulamaktadır."

Vefa'dan Yücel'e, Hasan-Âli Yücel'den Bugüne, Bilgiler ve Belgeler

Hasan - Âli İstanbulda öğretmenlik yaptığı sıralarda 1925 yılında "Um. Mas. luk Türkiye Ailesi"ne bağlı *Vefa Muh. Mah.* ne intisap etmiştir. Bilindiği gibi Vefa Mahfili, Resne Mahfili azasından Nail Reşit, Tevfik, Nuri Nazif, Memduh, Osman, Saip, Çerçis ve Malik BB. lerin teşebbüsü ile toplanarak 26 Haziran 1909 tarihinde bir Loca kurmuşlardır ve işbu zaptı kaleme almışlardır:

"Zirde Vaz'ül imza muntazam Mas.lar Osmanlı Mas.luğu hükümeti tahtı nüfuz ve hükmünde bulunmak üzere Tar. Ekos. Kadim ve Makbule usulü üzere bir mahfil tesisi emrinde aktı içtima ettiler ve tesisi kast ve emelinde buldukları mahfile "VEFA" tesmiye eylediler."

İşbu Vefa Mahfilinin 10 Nisan 1341 (1925) Cuma günü toplanan Birinci derece celsesinde Hasan – Âli tekris oldu. O günkü zabıttan bazı paragrafları aynen okuyalım :

"BB. vazifelerine ait makamlara ahzi mevki ve azayı âmile sütunları tezyin ettikleri halde, mutat merasimin itasından sonra, Sâ.i Az.ı Kâ. Şâ.ı Ce. ne ve Türkiye Meş. Azan-dan himayeye müstenit 3 numaralı VEFA Mah. Muh. inin birinci derecede mesaisine bed' ve mübaşeret edildi."

"Ruznâme-i müzakeratta üç haricinin tekris merasiminin icrası mukarrer olduğu halde, Ekrem nâmındaki harici bazı mazeretine mebni gelmemiş, Fethi gelmiş ise de bir hususun istiknaı icap etmekle muvakkaten tehir edildiği bildirilmiş ve hazır bulunan üçüncüsü Hasan Âli nâm haricinin merasimi tekrisiyesine bed' ve mübaşeret edilmiştir. Vasiyetnamesi okunduktan sonra, Hat. B. in alınan mutaleai kanuniyesi üzerine kabulü karargir olmuş ve usulen harici Mah. Muh. in dahiline alınarak imtihan, seyahatleri bil'icra mazharı nuru ziya olduğu gibi, iki sütun arasında da şerefine bir müselles alkış icra edilmiştir. Bunun üzerine beş dakika tatil edilmiştir."

18 Kânunu evvel 1341 (Ocak 1925) Cuma günkü celsede Hasan-Âli ile ilgili olarak şu satırlar vardır:

"..... tezyidi nafaka talebinde bulunmuş olan Hasan Âli B.in levhası, kendisi Mahfil haricine alınarak, gıyabında kıraat ve terfii kabul edilmekle, bunun da mafevk celsesine havalesi karargir olduğu mümaileyh B.e tebşir edilmiştir."

Bu tarihte Kalfalığa geçen Hasan-Âli'nin Üstatlığa yükselişine dair bir kayda rastlanmamıştır. Ancak 1 Kânunusâni (Ocak) 1926 tarihli celsede yapılan seçimlerde Fuat Hulûsi B. Üs. Muh. oluyor ve bu celsenin tersimatında Hasan-Âli ile ilgili olarak şu kayıt görülmüyor :

"Hasenat hesabının tetkikine de Mustafa Nuri, Hasan-Âli BB.ler müttefikan intihap edilmişlerdir."

Vefa Mahfilinin matrikül defterinin 152 sayılı hanesinde Hasan-Âli'ye ait bir kayıt mevcuttur.

KAYNAKÇA

1. T.B.L. Arşivleri
2. Kemalettin Apak, *Ana Çizgileriyle Türk Masonluk Tarihi*
3. *Ana Britannica*
4. *Güzel Sanatlar, Maarif Matbaası, İstanbul 1939*
5. E.T. Bell, "Men of Mathematics" tercümesi "Büyük Matematikçiler" Kitabı, Hasan-Âli Yücel'in Önsözü. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1945.
6. Mustafa Çıkar, *Hasan-Âli Yücel und Die Turkische Kulturreform, Veröffentlichung des Kultusministeriums / 1635. Pontus Verlag, Bonn 1994*

HAYATTA BEN EN ÇOK BABAMI SEVDİM

Hayatta ben en çok babamı sevdim.

*Karaçalılar gibi yardan bitme bir çocuk
Çarpı bacaklarıyla - Ha düştü, ha düşecek -
Nasıl koşarsa ardından bir devin,
O çapkın babamı ben öyle sevdim.*

*Bilmezdi ki oturduğumuz semti,
Geldi mi de gidici - - hep, hepp acele işi! - -
Çağın en güzel gözlü maarif müfettişi.
Atlardan bakardım nereye gitti,
Öyle öyle ezber ettim gurbeti.*

*Sevinçten uçardım hasta oldum mu,
40'ı geçerse ateş, çağ'rırlar İstanbula,
Bir helallaşmak ister elbet, diğ'mi, oğluyla!
Tifoyken başardım bu aşk oy'nunu,
Ohh dedim, göğsüne gömdüm burnumu.*

*En son teftişine çıkana değin
Koştururken ardından o uçmaktaki devin,
Daha başka tür aşklar; geniş sevdalar için
Açıldı nefesim, fikrim, canevim.
Hayatta ben en çok babamı sevdim.*

(Bir Siyasinin Şiirleri)
CAN YÜCEL

ESKİ MASON DERGİLERİNDEN

Suha UMUR

BÜYÜK ŞARK DERGİSİ, Sayı 18, Ocak - Şubat - Mart 1935

Bü. Üs. Muhiddin Osman (OMAY) K.in 4 Ocak 1935 tarihinde

Bü. Maş.ın fevkalâde toplantısında

Rönesans Muh. L.sının ailemize iltihakı (katılması) münasebetiyle okuduğu söylev

1909'dan sonra, Türkiye'de Büyük Loca (Maşrık-ı Osmâni) kurulmuş olduğu halde başka obedyanslara tâbî Localar faaliyetlerine devam etmekte idiler. A.M.İ., 1932 senesinde, Türkiye'nin gayreti ile, "millî bir Büyük Locanın olduğu memleketlerde başka obedyanslara tâbî Locaların çalışmaması" prensibini kabul etti. O tarihte Türkiye'de Fransız ve İngiliz Obedyanslarına tâbî ikişer Loca bulunmakta idi. Bunlardan İzmir'deki Fransız Homer Locası derhal, İstanbul'daki Rönesans Locası ise 1935'te Türk Obedyansına katıldılar. A.M.İ. ile ve bu teşekküldeki Büyük Localarla tanışmayan İngiltere Büyük Locasına tâbî iki Loca Türk Obedyansına katılmadılar. 1935'ten sonra Türkiye'de Masonluk kapatılmış olduğu halde, bir zaman daha çalışmalarına devam ettiler sonra kendiliklerinden kapandılar.

Aşağıda Rönesans Locasının Türk Obedyansına katılması münasebetiyle Bü. Üs. Muhiddin Osman Omay K.in yaptığı konuşmanın bir kısmı yer almaktadır.

Bugüne kadar Fransa Büyük Maşrıkına bağlı bulunan Muh. Rönesans Mahfelini, Türk Masonluğu sinesine kabul etmekle çok sevinmiştir.

Bu Muh. Mahfel, Fransa Büyük Maşrıkının 1909 tarihinde İstanbul Vadisinde kurduğu 25 seneyi geçen bir hayatı ve parlak bir geçmişi olan bir Locası idi. Hepimizin bildiği gibi bu mes'ut katılma hâdisesi, kurucularından bulunduğu-muz A.M.İ. Uluslararası Mason işbirliğinde, geçen Büyük Maşrıkımızın himmet ve teşebbüsü ile kabul olunan *territorilité* anlaşmasının tabîi bir neticesi olmuştur. Bu anlaşma A.M.İ. kuruluşunun uluslararası karşılıklı temin ettiği en büyük menfaatlerden biridir. O kuruluşun, bunun gibi uluslararası Mason menfaatlerinin takviyesi yolunda çalışmasını şükran dili ile yadederez.

Sözü geçen anlaşmaya göre her milliyet hududu içinde ancak dünyaca tanınmış Maşrıklara bağlı locaların çalışabilmeleri esası kabul edilmiştir. Fransa Büyük Maşrıkı ile 23 Mart 1932 tarihinde bu maksadı temin için imzalanan anlaşmaya göre o Maşrıkın İzmir ve İstanbul Vadilerinde kurulmuş bulunan sırasıyla *Homère* ve *Renaissance* Mahfellerinin nihayet 1937 senesi başına kadar Büyük Maşrıkımıza katılma veyahut faaliyetlerini tatil etmeleri kararlaştırılmış idi. İzmir Vadisinde çalışan Muh. Homer Mahfeli bildiğiniz gibi bu müddeti beklemeden daha 1932 yılında Büyük Maşrıkımıza geçmişti; bu sefer Muh. Rönesans

Mahfeli de Muh. Homer gibi yaparak, Mahfel Kardeşlerinin arzusu ile, mukavele müddetinin bitmesini beklemeden Türk Masonluğu ailesine katılmaya karar verdi.

.....

Çeyrek asırdan fazla bir zaman bir vadide, hemen ekseriya aynı lokallerde ve aynı mukaddes gaye için yanı başımızda çalışan kardeş Fransız Cumhuriyetinin Büyük Maşrıkına mensup Muh. Rönesans Mahfeli ile şimdiye kadar olan münasebetlerimiz daima en samimî ve en tabii şekillerde ve tam bir kardeşlik içinde yürüyüp gitmiştir. Böylece aramızda öteden beri Masonca ve kardeşçe münasebetleri idameye çalışmış olan bu Muh. Mahfelin şimdiye kadar gelip geçen evvelki Muhterem Üstatlarına ve bütün kıymetli mesaîsi sebkedен evvelki Üstadı Muhteremleri Pek Muh. ve Münavver Marcelle Louat ve bu günkü Üstadı Muhteremleri yine Pek Münevver Pek Muh. Mossé (1) Biraderlerimize ve Mahfelin katıldığını kabul eden ve destekleyen Fransa Büyük Maşrıkına saygı ve şükranlarımızı Büyük Maşrıkımız Heyeti Umumîyesi nâmına arz ediyorum.

Muh. Rönesans'ın katılmasıyla Türk Masonluğu bu anda yalnız Mahfelleri sayısını 32 gibi ehemmiyetli bir yekûna çıkarmakla kalmıyor; kazancımız kemiyetten ziyade keyfiyet itibariyle telâkkî edilmelidir. Kazanılan Muh. Mahfel Türk Masonluğunda çok kıymetli ve değerli entelektüel ve moral mühim bir nüve teşkil edeceğinden faidemiz en çok manevîdir. Bütün Türk Masonluğunun bu katılmaya lâyük olduğu ehemmiyeti atfederek sözü geçen Mahfeli daima artan bir sevgi ile takviyeye çalışacağından eminim.

Masonluk kültürümüzün bir çok kısımlarını adapte ettiğimiz Fransız Masonluğunun bu kültürü yanında pek büyük hissesi olan sayın Rönesans Mahfeli-ni, kardeş Fransa Masonluğunun ebedî bir yâdigârı olarak, kullandığı güzel dili ile, çalışmakta olduğu riti ile, ve aynı ismi ile sinemizde olduğu gibi muhafaza edeceğiz. Matrikülümüzde 65 numarayı verdiğimiz bu Sayın yeni Mahfelimize Türkiye Büyük Maşrıkının patentasını şimdi vermekle bahtiyarım.

Maddî ve manevî kıymet ve değeri ölçülemeyecek kadar büyük olan bu katılma hadisesinden ötürü Muh. Rönesans Mahfeli ile Büyük Maşrıkımızı ve bütün Türk Mason ailesini candan kutlarken yeni 1935 yılının Masonluğumuz için muvaffakiyetle dolu bir devrin başlangıcı olmasını ve dünyaları dolduran bütün insanlara barış yolunda iyilikler ve saadetler getirmesini diler ve sözümü bitiririm.

Büyük Üstat
Muhiddin OSMAN

(1) M. Louat ve M. Mossé Kardeşler, o tarihte Galatasaray Lisesi öğretmenlerinden idiler. S.U.

BÜYÜK HATİP RAPORU HAKKINDA

Reşit ATA
Büyük Hatip

Sevgili Kardeşlerim,

Büyük Hatip'in, Locaların fikrî çalışmalarını düzenlemek için her yıl bir rapor hazırlaması ve yol göstermesi bir görevdir. Ancak, Locaların çalışmalarını bu yönde yoğunlaştırmaları bir zorunluluk değil, sadece dilek'tir. Bu dileğe uyumlu yaklaşan Locaların da işe nereden başlayacaklarını kolayca kestiremedikleri de bir gerçek'tir. İşte bu sebeple, bu yılın Büyük Hatip Raporu ile nereden nereye gelmek istediğimi açıklamaya çalışacağım.

1989 yılında, Büyük Sekreter iken, "halkla ilişkiler uzmanı" ve "basın mensubu" Kardeşleri toplayarak "Masonluğu dış âleme tanıtmak için ne yapabiliriz?" konusunu işlemeye başlamıştık. Çalışmalara İstanbul'da benim, Ankara'da Büyük Üstat Yardımcısı Halil MÜLKÜS ve İzmir'de Büyük Üstat Yardımcısı Bekir TANTÜRK Kardeşlerin gözetiminde başlanmıştı. Gaye, Büyük Sekreterlikte bu konuda etraflı bir rapor hazırlamak ve sırası geldiğinde bundan yararlanmaktı. Hemen harekete geçilemezse bile, zaman içindeki gelişmeleri izlemek muhakkak ki çok yararlı olacaktı. Daha ilk toplantılardan başlayarak Kardeşlerden ilginç fikirler ve öneriler geldi. Alt komisyonlar kurulup ana hatlar üzerinde çalışılmaya başlandı. Ama ne yazık ki bu çalışmalar yarım kaldı. (Bakınız: Konvan Raporu 1990-sayfa 72-73).

1993 yılında Büyük Hatip sıfatıyla Muhterem Locaların fikrî çalışmalarını düzenlemek için hazırladığım raporda gösterdiğim yön, "eğitim ve disiplin"di (Bakınız: 1993 yılı Büyük Hatip Raporu). Çünkü, bir hedefe ulaşabilmek için önce o konuda eğitilmek, uzmanlaşmak, ardından da o hedefe doğru disiplin içinde ilerlemek gerekir. Bizim de bir hedefimiz vardır ve oraya rastgele adımlarla değil, eğitilmiş ve disiplinli kişiler olarak ulaşabiliriz. Bize yakışan da budur.

1994 yılında konu, "Masonluğu tanıtmak" idi ve bunun "açılma"dan farkını da özellikle vurgulamıştım (Bakınız: 1994 yılı Büyük Hatip Raporu). Eğer Ülkü Mabedini yalnız kendimiz için değil de bütün insanlar ve insanlık için inşa edeceksek, bundan yararlanacak insanların da yapılan Mabedin mimarlarını tanımaları gerekirdi. Masonluğu tanıtacaktık ama bu açılma olmayacaktı. Çünkü bazı şeylerin bizde kalması lâzımdı, kendimizi tanıtacak ama bir yerde duracak, yani açılmayacaktık.

1995 yılının konusu "Vefa" idi (Bakınız: 1995 yılı Büyük Hatip Raporu). Vefa sadece insanlara karşı duyulan bir his değildi. Masonların sadece hemcinslerine karşı değil, Masonluk mesleğine karşı da bir vefa borçları vardı. Bunu ödemek gerekirdi. Bu borcumuzu nasıl ödeyecektik?

Nihayet, 1996 yılı için düzenlediğim raporda gösterdiğim hedef, Büyük Loca Tüzüğü'nün başında yer alan "Hür Masonluğun Prensipleri"nden biriydi: "Masonluktan aldıklarımızı, dışarıda karanlıkta kalmış kişilere aktaralım. Onlara, insan kişiliğine ve ilim'e saygıyı, bütün insanların iyiliğine çalışmayı, kişinin hürriyetini ve ahlâkî sorumluluğunu, insanların hak ve görev eşitliğini öğretelim". (Bakınız: 1996 yılı Büyük Hatip Raporu)

Dikkat ederseniz, 1989'da başlayıp bugüne ulaşan bu öneriler, bir zincirin halkaları gibi birbirini takip etmektedir ve birbirleriyle doğrudan ilgilidir. Mabe­dlerimizi gençlere (özellikle kendi evlâtlarımıza) açmak (Şakul Gibi Dergisi sayı 21, sayfa 33); Hasenat potansiyelimizi teşkilâtlandırıp değerlendirerek Mason hastahanesi, huzur evleri, gençlik yuvaları gibi ideallere el uzatmak (Şakul Gibi Dergisi sayı 34, sayfa 11); öğrencilere verilen bursları Büyük Locanın önderliğinde ve daha başarılı düzeyde organize etmek (1993 yılı Konvan Raporu sayfa 95) hep bu zincire eklemeye çalıştığım halkalardır.

Gaye, elimizi dış âleme uzatmak, onlara Masonluğun ne olduğu hakkında bilgi vermektir. Bu noktadan hareket ederek, Masonluğun bize yüklediği "yalnız bizler için değil, bütün insanlar ve insanlık için mutluluk yuvası olacak bir ülkü Mabe­di inşası" görevimizi yerine getirmektir. Masonluktan aldığımızı sadece kendimize saklarsak hem bu görevimizi yapmamış hem de ideallerimize ihanet etmiş oluruz.

Bu yılın Büyük Hatip Raporunun sizlere vermek istediği mesaj şudur:

Masonluktan aldığınızı dış âleme taşıyınız: sizler dünyanın gidişini, gelişme ve değişimleri izleyip kavrayabilecek, hemen uyum sağlayabilecek kabiliyete sahip, seçilmiş kişilersiniz. Örnek davranışlarınızla saygın ve seçkin kişiliğinizi dış âleme hissettireceksiniz. Birey olarak görevinizi yapınız ki, kurum olarak Masonluk gayesine ulaşabilsin.

Yirminci yüzyılın bittiği şu günlerde hem dünyanın hem ülkemizin, sizlerin olgun fikir ve davranışlarınıza, desteğinize gereksinimi vardır. Kısacası, Masonluğun prensipleriyle dış âlemi eğitmesi, geliştirmesi zamanıdır. Ama eylemi Masonluk değil Masonlar yapar. Masonluk, bu insancıl eylemi gerçekleştirecek bireyleri, yani sizleri yetiştirir.

Görevinizi yapınız Kardeşlerim.

En Muh. Ön. Bü. Üs. Enver Necdet EGERAN'ın 90. Yaşgününü Kutlama Toplantısı

Şemi ÜGE
Sevenler Muh. L.'si Üs. Muh.i

Sevenler Muh. L.sı, 14/1/1996 Pazar günü akşamı saat 19 dan itibaren, Merkez binamızın büyük toplantı salonunda, Hemşirelere, Kardeşlere ve onların yakını haricilere açık bir toplantı ile, locanın katılmış üyesi En Muh. Ön. Bü. Üs. Enver Necdet Egeran K.in doksanıncı yaş gününü kutlamıştır.

Toplantıya başta En. Muh. Bü. Üs. CAN ARPAÇ, En. Muh. Ön. Bü. Üs. CAVİT YENİCİOĞLU, Pek. Muh. Üs. Kay. Tunç Timurkan, Pek. Muh. Bü. 1. Na. Yusuf Nomal, Pek. Muh. Bü. II. Nâ. Sahir Talat Akev, Pek. Muh. Bü. Hatip Reşit Ata, Pek. Muh. Bü. 1. Tö. Üs. Çınar Şahenk, Pek. Muh. Bü. Sek. Yrd. Celil Layiktez, Üstatlar ile kardeş locaların bazılarının Muh. Üstadları, Üstatlar, Kardeşler, Hemşireler, ve yakınları hariciler olmak üzere 154 kişi katılmıştır.

Sevenler L. Üs. Muh.i Şemi Üge açış konuşmasında; Masonluğun ilkelerinden olan vefa duygusu sebebiyle Türk Masonluğunu Dünya Masonluğu ile düzenli hale getiren ve ilk düzenli loca olarak kuruluşunu yapıp, beratını verdiği Sevenler Locasının şükranlarının ifadesi olarak bir plaket verip, Üstat Enver Necdet Egeran'ın 90 ıncı yaş gününü kutlamış ve gelenlere de teşekkürlerini bildirmiştir.

En. Muh. Bü. Üs. CAN ARPAÇ, toplantı nedeniyle memnuniyetini bildirmiş, Enver Necdet Egeran'ın Türk Masonluğuna katkılarının önemini belirterek asla unutulmayacağını ifade etmiş ve Büyük Loca adına bir plaket ve şahsı adına da Konsekrasyonda hazır bulunan İskoçya Büyük Locasının bir rozetini hediye etmiştir.

Güzel İstanbul Muh. L. Üs. Muh.i Atilla Gürses, Lo. larının 1 No.lu şeref üyesi olan Egeran üstada şükranlarının ifadesi olarak bir plaket vermiş ve teşekkür etmiştir.

Doruk Muh. L. Üs. Muh.i Süleyman Savaş da, Üstat Egeran'ın 90 ıncı yaş günü anısına Silivride Orman Bakanlığı tarafından Çevre Düzenleme ve Koruma faaliyeti cümlesinden olmak üzere tahsis edilen orman sahasına diktikleri 90 adet çam fidanının belgesini kendisine şükranları ile tevdi etmiştir.

Diğer katılan kardeşlerin ve hemşirelerin güzel konuşmaları ile renklenen toplantıda, Egeran üstat iki defa söz alarak, gösterilen teveccühten duyduğu mutluluğu dile getirerek, teşekkür etmiş ve şunları söylemiştir :

90 ncı yaş gününü güzellikler dolu muhterem bir toplantıyla kutlamak beni fevkalade duygulandırdı ve mutlu etti. Şükranlarımı sunarım.

Vaktiyle okuduğum İngiliz edebiyatının bir pasajı beni çok etkilemiş olacak ki, hafızamda takılı kaldı. İnsan, hayatında bir tepeye tırmanıyor gibiymiş zorluklarla dolu bir tırmanış. Ancak, etrafı seyrederseniz, her adımda değişen harika manzaralar görebilirsiniz. Dickens'in dediği gibi. Doğa, zamanın her anına kendinden bazı güzellikler verir. İşte bu özel güzellikleri insan içine akıtırsa tırmanmadaki zorlukları yenebilir. Ama, Fransız şairi Lamartine zaman akıyor ve biz geçiyoruz der. Zamanı durduramazsınız ve hele geriye hiç dönemezsiniz. İnsan ömrüne göre bir zaman sonra kendisini tepenin düzlüğünde bulur. Düzlükte artık manzaralar yoktur.

Bu sisli ve çakıllı düzlükte kendimizin güzellikler yaratmamız gerekiyor, yoksa, bu düzlükte hayatın tadı kalmaz. Ve yorgun ayaklarımız bizi fazla yürütemez.

Ben bir süre önce hayatımın düzlüğüne girmiş bulunuyorum. Etrafımda başta sevdiğim eşim olmak üzere sevdiğim kardeşlerim gözlerinden akıttıkları muhabbet pınarları ve onların yarattıkları değişik huzur gölcükleri, düzlükteki sisler ararsınızda esrarlı nefis manzaralar sergilemektedir. Ve bu yüzden ben yorulmadan, bu güzellikleri içime akıtarak, çakıllı düzlükte yürümeye devam ediyorum. Sizlere hepinize, hayatınızın düzlüğüne geldiğinizde bu esrarlı güzellikleri etrafınızda bulmanızı candan temenni ediyorum.

İKİNCİ KONUŞMA :

Hemşirelerimize ve misafirlerimize Masonluğu en kısa şekilde anlatmaya çalışacağım :

Masonluk bir kültür sistemidir: İnsanlığı, yaratıcılığı ve evrensel zihniyeti ana öğeler olarak ele almıştır. İnsan Hakları, Hürriyetleri ve İhtiyaçları ilkelerinin kurucusu ve koruyucusudur.

18 nci yüzyıl başlarında Masonluk kurulduğu zaman Avrupada Rönesans henüz tamamlanmamıştı. Masonlar bunu tamamlıyor ve sonuca vardırmaada önemli rol oynuyor ve hürriyetçi demokratik, laik idarelerin kurulup işleminde büyük gayretler gösteriyor.

Batı alemindeki Ekonomik, Bilimsel ve Dinsel Kültür sistemlerini Masonik Kültür dengeliyor ve Medeni Kültür ortaya çıkıyor.

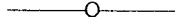
Dünyada ilk hümanistik düşünce 700 yıl önce Mevlânâ tarafında ortaya konmuştur. O zamanlar Templier'lerin Anadoludan Avrupaya taşıdıkları bu tefekkür yüzyıllarca sonra Masonluk tarafından şekillendirilmiş ve Avrupa medeniyetine hibe edilmiştir.

Masonluk dini de ihmal etmedi. Hümanizmayı Teizmle dengeledi, Yani Akli Gönülle bağlantılı hale getirdi. Medeni vicdanı tesise yardımcı oldu. Felsefemiz budur.

Dini inancı olmayana içine almadığı gibi Kutsal Kitaplardaki Yüce Ahlâka dayanarak sosyal faziletlerle bütünleştirmek suretiyle Masonluk kendine özgü Ahlakiyatını tanzim etmiştir.

Hayatı yüceltmek için Şeref ve Haysiyeti esas alan Masonluk, toplumun da hayatını yüceltmeyi Masonik Misyon kabul etmiştir. Bu misyon Masonlara görevler vermiştir. Çoğalmak, vatan sathına yayılmak, her yerde şerefli ve haysiyetli medeni vasıflı masonlar yetiştirmek. Toplumumuz içerisinde hareket halindeki cehalete, taassuba ve yanlışlara karşı mücadele etmek te görevimiz arasındadır.

Kutlama toplantısı, bu konuşmalardan sonra yaş pastasının yenmesiyle geç saatlerde sona ermiştir.

GÜRKAN AKTOLUĞ'UN DERLEDİKLERİ

BERNARD SHAW'dan

"Gülen Düşünceler" – Şakir Eczacıbaşı

Sağduyulu kişi, kendini dünyaya uydurur, sağduyusuz kişi, dünyayı kendine uydurmaya çalışır. Tüm ilerlemeler o nedenle sağduyusuz kişilere dayanır.

Altın kural, altın kuralların var olmadığıdır.

Özveride bulunmak bir erdem değil, sağduyunun alçaklığa egemen olmasıdır sadece.

Erdem kötü alışkanlıklardan kaçınmak değil, onlara istek duymamaktır.

Onur, görev, adalet ve kutsal on büyük buyruğun geri kalanı, dünyadaki tüm kötülükler bunlar adına yapılır.

Yaşam insanları aynı düzeye getirir, ölüm seçkinleri ortaya çıkarır.

Orta dürüstlükte bir adam, kendine orta düzeyde bağlı karısı ile orta halli bir evde oturup ikisi de orta derecede içkici olurlarsa, biz onlara orta direk diyoruz.

Özgürlük sorumluluk getirir. İnsanların çoğunun özgürlükten korkması bundandır.

Siyasal özgürlüğü başıboşlukla, siyasi eşitliği birbirine benzemekle karıştıranlar, bunlar üstünde beş dakika düşünmemiş olanlardır.

HAYVANLARLA İLGİLİ İTİKATLAR (II)

Celil LAYIKTEZ

DOMUZ

Domuz pis hayvandır, etinde solucan yumurtaları bulunur, sıcakta eti çabuk bozulur, bu nedenlerle sıcak iklime sahip Arabistan Yarımadasında çıkan Musevi, sonra da İslam dinleri domuzu haram kabul ettiler diye günümüzde batıl yakıştırmalar yapılır, bu arada Hristiyanlığın da aynı bölgede yeşermiş olduğu unutulur. Bu türden batıl inançlar bugünkü düşüncemizi 2500 yıl önceki yaşam şartlarına teşmil etme çabamızdan çıkar.

Domuz etinin içinde bulunabilecek parazit yumurtalarını ayırt edecek mikroskoplar o devirde yoktu; balık en yağlı domuz etinden de çabuk bozulur; yedikleriyle tavuk domuzdan pistir; manda domuzdan fazla çamura yatmayı sever. O takdirde domuz neden murdar hayvan sayılır? bilimsel olarak domuz eti ile ilgili tabuları araştıralım.

Eleuzis misterlerinde tekris iki kademedede olurdu ve iki kademenin arasında en az bir yılın geçmesi gerekiyordu. Bu tekrisler Termoforia adı verilen Sonbahar Gün Dönümü festivalinde 15 gün süreyle kutlanırdı.

Festival Atina'da tekris edilmeleri yasak olan sınıfların ilân edilmesi ile başlardı. İlândan sonra, tekris edilmeleri caiz olanlar, ilk iş olarak arınmak üzere denize girerlerdi. Her biri yanına bir domuz alır, onu da denizde yikardı. Bu şekilde arınan domuzlar bir sonraki gün Demeter ve Persefon'a kurban edilirdi.

Domuz, Toprak Ana "Demeter" in kutsal hayvanı, totemiydi; heykellerinde yanında daima bir domuz bulunur. Bir adağı kabul ettiğinde, Tanrıçaya domuz kurban edilirdi.

Atika'da, Termoforia festivalinde, kadınlar Demeter'in kızı Persefon'un yeraltı dünyasına inişinin yasını tutar, sonra da ölülerin diyarından dönüşünü kutlardı. Festival esnasında Persefon'a ait oldukları kabul edilen mağara, uçurum ve derin yarıklara domuzlar, ayrıca da, ekmek ve çam dalları atılırdı. Mağaraların bekçileri olan yılanlar domuzları yerlerdi. Bir sonraki festivalin başında, üç gün süreyle arındırılan kadınlar kutsal mağaralara girip ellerini çırparak yılanları uzaklaştırırlar ve çürümüş artıkları toplarlardı. Bu artıkların ekim esnasında tohumlarla birlikte toprağa atılmalarının mahsule bereket getireceğine inanılırdı. Termoforia Festivali, izleyen mitolojik hikâyede kaynağını bulur: "Yer altı Tanrısı Pluto, Persefon'u kaçırdığı zaman, Eubulus adlı bir çobanın domuz sürüsü Persefon'un yeraltına indiği yarığa düşer. Bu nedenle, Termoforia esnasında Eubulus'un domuzlarının yok olmaları yarıklara ve mağaralara atılan domuzlarla anılırdı ve böylece bu

domuzlar Persefon'un yeraltı dünyasına inişini dramatik tarzda simgelerlerdi. Eubulus Tanrıça Demeter'e kızının akıbetini haber verdiği için ödüllendirilmiş, Demeter kendisine ve kardeşi Triptolemus'a, mısır ekiminin sırrını vermişti."

Termoforia'da kadınlar domuz eti yiyerek Tanrıça ile bütünleşirlerdi.

İyonya mitlerinde domuz Atis ve Adonis'e kutsaldır ve her ikisinin de ölümüne bir yaban domuzu neden olmuştur. Müslümanlarla Musevilerin haram olarak kabul ettikleri bu hayvan, Helenler için kutsaldı ve ikinci derecede bir tanrı ile değil, Demeter'in kızı Persefon'un bizzat kendisiyle özdeşleşmişti.

Totemizmle ilgili tabular ve kutsal hayvanlar bahsinde, normal günlerde etinin yenmesi, dokunulması yasak, tanrıya kutsal olan totem hayvanın, senede bir gün merasimle kurban edildiğine ve mevcut bulunanların etini paylaşarak tanrının kutsiyetine katıldıklarına işaret etmiştik. Yüksek döl kabiliyeti ile bereketi temsil eden domuz bu yukarıdaki tanıma uyan en güzel bir örnektir.

Eski Mısırlılarda domuza karşı nefret büyüktü, eti hiçbir surette yenmez, teması bile murdar sayılırdı. Yolda yürürken bir domuza tesadüfen dokunan bir Mısırlı, arınmak için, elbiseleriyle birlikte kutsal Nil Nehrinde yıkanmalıydı. Domuzculara mabedlere giriş yasaktı ve meslekleri en aşağı bir meslek olarak kabul edilir, kendi başlarına bir kast teşkil ederlerdi.

Ancak, senede bir kutsal günde domuzlar Güneş - Oziris'e ve Ay - İzis'e kurban edilirdi. Karanlık tanrısı ve Oziris'in düşmanı Tifon veya Set, siyah bir domuz kisvesinde Oziris'in oğlu Horus'un gözünü çıkarınca, Horus da siyah domuzu ateş üzerinde yakarak, yılda bir tek Oziris Festivalinde domuzların kurban edilmesi geleneğini başlatmıştı.

Heredot'a göre eski Mısır'da yalnızca dolunayda, Ay'a (İzis) ve Diyonizos'a domuz kurban edilir, sonra da cemaat dinsel görev olarak domuzun etinden yerdi. Kurban edilen domuzun kuyruğu, dalağı ve epiplonu (peritonun uzantısı) karnındaki yağlarla kaplanır ve böylece yakılır, gerisi de yenirdi. Bu kurban bayramlarında ve eşikle ilgili ritüellerde, eşik üzerinde Oziris'e kurban edilen domuzların dışında, domuz etinin yenmesi haram sayılırdı.

Oziris'le ilgili misterlerin dışında, Gökler Tanrıçası ve Yıldızların Anası Nut, Mısır mezar süslemelerinde, yavrularına süt veren bir dişi domuz olarak tasvir edilir.

M.Ö. 4 - 5. yüz yıllarda yaşamış olan Yunanlı filozof Plütarkhos, Mısırdan çıkan Musevilerin Mısırlılar gibi domuzdan nefret ettiklerini, ancak aynı zamanda onları kutsal saydıklarını yazar. Sünnet gibi birçok Mısır inanış, örf ve adetlerini alan Museviler, domuzla ilgili inanışlara da katılıyorlardı. Ancak, tek Tanrıyı kabul ederek Mısır'dan çıktıklarında, Oziris'e ait kutsal günün dışında, tüm yıl boyunca yenmesi haram olan domuz, Oziris'e olan inancın yitirilmesi ile, etinin yenmesi 365 gün haram olan bir hayvana dönüşmüştü.

Domuz şeklindeki tanrıya inanışa, Mısır ve Yunanistan'ın dışında da rastlanmaktadır. İskandinavlar, Güneş tanrıları Frey'in bir yaban domuzu tarafından, öldürülmüş olduğuna inanırlardı (Attis ve Adonisin akıbetleri de aynı olmuştu) ve kış gündönümünü kutladıkları Yule bayramında, domuzlar kurban edilir, kanlarıyla yoğrulmuş kilden domuz heykelleri yapılır ve bunlar bayram süresince sofraları süslerdi. Bayram sonrasında heykeller parçalanır, tozları hayvan yemlerine ve tohumlara karıştırılır, böylece de bereketli ürün alınacağına, inanılırdı. Gene İskandinavya'da, ölenlerin ruhlarını temsil eden yaban domuzu fırtına bulutlarına binerek Odin'e kadar yükselirdi, Kelt ve Helenlerin miğferleri tanrıların yardımını temin ve düşmanı korkutmak amacıyla yaban domuzu başı şeklinde yapılırdı. Savaşta ölen Vikingler Valhalla'da domuz eti yerlerdi. Aynı şekilde, muzaffer Vikingler, zaferlerini domuz, eti yiyerek kutlarlar, ölümlerini de kutsal domuz kemikleri ile birlikte gömerlerdi.

Hind efsanelerine göre, yaratan tanrı Brahma yaban domuzu şekline girerek dünyayı ilk suların içinden çıkartmıştı.

İncil'de (Matta, Bap 8-28/33) domuzlarla ilgili ilginç bir bahis vardır: *"Ve İsa karşı yakada, Gadarinilerin memleketine geldiği zaman, mağara mezarlarından çıkan cinlere tutulmuş iki kişi onu karşıladı. Bu kişiler çok azgın olduklarından, hiç kimse o yoldan geçemezdi. Ve işte, onlar: Ey Allah'ın oğlu, bizden sana ne? buraya bizlere vaktinden önce işkence etmeğe mi geldin? diye bağırıyorlar. Onlardan uzakta otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı. Cinler İsa'ya: bizi çıkarırsan domuz sürüsüne gönder, diye yalvardılar. İsa da onlara: Gidin, dedi. Onlar çıkıp domuzlara gittiler⁽¹⁾; ve işte, bütün sürü uçurumdan aşağı denizin içine atılıp sulara boğuldu. Çobanlar kaçıp şehre gittiler; ve her şeyi, ve cine tutulmuş olanların işini haber verdiler.*

Neredeyse Demeter efsanesinin tekrarı. Zaten tüm dinler, kendilerinden önceki inanışlardan alıntılarla kendi mitlerini zenginleştirmişlerdir.

Britanya Adalarında IX. y.y. da kaynaklanan Mabinogi efsanesi Artürrien efsanelerinin en eskisidir. Bir somon balığının sırtına binen iki şövalye Mabon'un (genç güneş) tutsak bulunduğu bir kaleyi basarak onu kurtarırlar. Şövalyelerden Kulhwch'in güzel Olwen'le evlenebilmesi için canavar yaban domuzu Twrch'ı ve yedi yavrusunu yenmesi gerekir, zira bu hayvanlar ekinleri tümüyle mahvetmekteydiler. Olay aslında Katolik Kilisesinin Kelt inançlarına karşı vermiş olduğu amansız savaşı temsil etmektedir. Twrch Keltlerin dinsel ezoterizminin kendisidir ve bu ezoterizm Kilisenin tüm baskılarına rağmen günümüze kadar canlı kalmıştır. Arthur, Kuhlwhch ve diğer şövalyeler Twrch'ı öldüremezler, Twrch denize kaçır ve insanların gözünden kaybolur; Kelt spiritüalitesinin ruhu kilisenin ellerinden kaçmıştır. Keltlere göre gök yüzü yıldız kümelerinde Ayı, Kova'nın sularında gizlenen Yaban Domuzunu hiçbir zaman yakalayamayacaktır.

Asrımızda domuzla ilgili batıl inanışların, bazen şekil değiştirerek, bazen de esasta aynı kalarak, sürdürdüğünü görmekteyiz.

(1) Matta'nın İngilizce metninde: "Onlar da çıkıp domuzların içine girdiler"

Timor adalarında yağmur yağdırmak üzere Toprak Ana'ya siyah bir domuz, güneşli günlerin gelmesi için de Güneş Tanrısına beyaz veya pembe bir domuz kurban edilir. Mahsulün nasıl olacağını, ekim mevsiminin kurak mı, yağışlı mı geçeceğini merak eden Kuzey Seleb adaları sakinleri, bir domuzu kurban ederler, rahipleri de kanını içtikten sonra kehanette bulunurlar.

14 Aralık 1970 tarihli "Time" dergisi haberlerine göre, Papa VI. Paul'un Uzak Doğu gezisi esnasında, Batı Samoa'da, şerefine yapılan bir âyinde, Samoalılar kendisine kızartılmış büyük bir domuz ikram etmişlerdi.

Kelt etkisinin kalıntı olarak sürdüğü İngiltere, İskandinavya ve Almanya'da domuz eti her dini bayramda yenen, geleneksel, yarı kutsal bir yemektir.

Almanya'da mısır ekimi bereketli olsun diye, köylü tohumları ilk kez toprağa serperken, karısı evinde bir domuzun sırtını kuyruğu ile birlikte kaynatarak tarlaya getirir. Köylü eti yer, kuyruğu toprağa diker, böylece de mısırların bu kuyruk kadar olacıklarına inanır. Domuz burada eski Germenlerin mısır bereket tanrılarının totemidir. Rüzgâr olgunlaşmış mısır saplarını dalgalandırduğunda, "Yaban domuzu tarlaya girdi" müjdesi verilir. Hasat tamamlandığında bir grup mısır sona bırakılır ve her köylü sırayla bir sap keser, sonuncuyu kesene şenlikle bir dişi domuz verilir.

Halen İskandinavlar Yule bayramlarında (Noel) kil yerine, son hasat edilen mısırın unuyla domuz Şeklinde ekmek yaparlar, bu domuz Yule müddetince sofradan kalkmaz, baharda ekim zamanına kadar saklanarak bereketi artırmak için bir kısmı ekilecek tohumlara katılırken, geri kalanı saban süren çiftçilere ve sabanı çeken at veya öküzlere yedirilir. Böylece son mısır ilk mısıra kavuşur ve doğum - ölüm - doğum kutsal dairesi tamamlanır.

İskoçya'da, Keltlerden veya ilk Hristiyanlardan kaynaklanan bir domuz nefreti vardır. Kuzey İskoçya hayvan pazarlarında domuz satılmaz. Bir İskoçyalı balıkçının denize giderken yolunun üzerinden bir domuz geçerse, balığa çakmaktan vaz geçer. Pazar günleri evlerinde domuz etini yerler ama, teknelerine jambon getirmenin balıkları kaçıracağına inanırlar.

Tanrıların kutsal hayvanı domuz ve doğurganlık, bereket simgesi domuzun dışında, her şeyi çok miktarda ve bulduğu yerde yiyen ve doymak bilmeyen bu hayvan, oburluğu, cehaleti, zevk-u sefa'yı, bencilliği de simgeler.

Tibetli Budistlerin tasavvufi doğum - ölüm çarkları (Bhavva-Kakka) bu fasit daireden kurtulup Nirvana'ya erişmek için ruhun kat etmesi gereken olası tüm yolları ve takılabileceği çıkmazları gösterir. Çark'ın dışı kurtuluşu, merkezi ise esareti simgeler. Çarkın tam merkezinde kırmızı renkte bir horoz yeşil bir yılanın kuyruğunun ucunu gagasında, yılan siyah bir domuzun kuyruğunu ağzında ve domuz da horoz tüylerini dişlerinin arasında tutarak bir daire oluştururlar. Kızıl renkli horoz insanlığın en büyük bahtsızlığı olan arzuyu temsil eder. Arzuladığımızı elde edemediğimiz veya istemediğimizi elde ettiğimiz zaman nefret

kendini gösterir. Yeşil yılan nefretin sonucu olan soğukluğu, sevgi noksanlığını gösterir. Akıl noksanlığını, ataleti, can sıkıntısını simgeleyen domuz "Aldanma"dır (Moha). Hayatın yalnız dış görünüşüne bakarak onu hakikat kabul eden kişi aldanır ve Gerçek Bilgiye ulaşamaz. Tibetlilerin bu çarklarında genelde domuz üstte, yılanla horoz da yanlarda gösterilir. Böylece, yılanın ve horozun domuzdan, yani akıl ve bilgi noksanlığının sebebi olan "Aldanma"dan çıktıkları ifade edilir.

İncil'de, anlama düzeyine ve olgunluğuna, akl-ı hikmete erişememiş kişiye verilecek bilgiler domuza atılan inci tanelerine benzetilir: *Mukaddes olanı köpeklerle vermeyin, ve incilerinizi domuzların önüne atmayın ki, onları ayakları altında çiğnemesinler, ve dönüp sizi parçalasınlar" (Matta, Bap 7 - 6).*

BULMACA

Geçen sayıda yayınladığımız bulmacayı 9 Nolu Atlas Muh. L. sınıfın Ön. Üs. Muh.î Albert Menâşe K.iniz doğru bildi. Kendisine Tesviye'nin ciltlenmiş ilk 10 sayısını takdim ediyoruz.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	S	A	D	I	K	D	O	S	T	L	A	R		D	O	G	U	Ş		
2	A	H	İ	L	E	R		E		A	K		C		N	A	M			
3	D		M	I	L		A	V	A	R		Z	A	M	A	N		L	A	
4	A	H		M	İ	S	T	E	R		H	A	K	İ	K	A	T		N	
5	K	A	N		M	A		N	İ	L	Ü	F	E	R		R	A	M	İ	
6	A	K		S	E	B	İ	L		A	M	E	R	İ	K	A		E	S	
7	T	İ	N			A	L	E	M	D	A	R		M	U			Ş	A	
8		K		A		H	E	R	M	İ	N		Y		T	K		R		
9	R	A		N		G				N	İ	Z	A	M		O	N	U	R	
10	İ	T		A	T	Ü		S	İ		T	A	N	Y	E	R	İ		İ	
11	T		A	D	A	N	A	L		A		L			S	İ	T			
12		G	E	O	M	E	T	R	İ		S	E	O		Ş		L	Ü		
13	P	E		L		Ş	A	R	K			K	A	R	D	E	Ş		E	
14	İ	L		U		İ	N			S	İ			D	E	F	A		L	
15	R	İ	K			U		D	E	N	İ	Z				K	P			
16	A	Ş		Y		E	R	D	E	M			B	A	Ş	A	K		H	
17	M	İ	M	A	R			E	V	R	E	N		N		T	A	L	İ	
18	İ	M	A	L	A	T		R		A	T	L	A	S					O	S
19	T			A		Ü		G			E		P	A	R	K			R	A
20		G	Ö	N	Ü	L	M	İ	M	A	R	L	A	R	İ		A	D	R	

İRLANDA BÜ. L. ARŞİVLERİNDEN MASONİK HABERLER

"Freemasons Magazine and Masonic Mirror"

18 Temmuz 1863

TÜRKİYE :

İZMİR.- 24 Haziran Çarşamba günü İzmirdeki K.lerimiz, 1108 No.lu Homer Locası Üs. Muh.i Edwin Joly K.in riyasetinde, St. John festivalini kutladılar. Festivale katılan çok sayıda K. arasında, Bölge Bü. Üs. Yardımcısı ve 1254 No.lu St. John L. Üs. Muh.i Edwin Hyde Clark K., 1108'in Ön. Üs. Muh.i Langdon K., 1254'ün 1. Nâ.ı Stab K., 1198 No.lu La Victoire L.nın 1. Nâ.ı, 1254'ün 2. Nâ.ı Svohods K., 1198 ve 1254'ün Sekreteri Spiegelthal K., 1. Tö. Üs. Stephens K., Dahili Muhafız Frank Joly K. vardı. Festivale çok sayıda ziyaretçi K. de katılmıştı. Bunların arasından İngiltere'deki L.lardan gelenler: Rake K., 221; G. Ellory K., 81; C. Pavell K., 272; Thomas Woodgate K., 83.

Merasimin ve gündem maddelerinin görüşülmesi tamamlandıktan sonra hasenat işleri için bir kese dolaştırıldı. Çalışmalara ara verildiğinde K.ler ziyafet salonunda buluştular ve orada İngiliz Kulübünün Steward'ı Sn. Sivey zarif yemekler ikram etti. E. Joly K., bu büyük İmparatorluğun şanlı hükümdarı, Sultan Abdül Mecit şerefine kadeh kaldırdı, K.ler buna dokuz artı bir alkışla katıldılar. Bundan sonra Joly K. Kraliçe Victoria Majestelerine kadeh kaldırdı, K.ler de buna heyecanla katıldılar. Daha sonra, sırasıyla, ve her defasında gerekli sözleri

söyleyerek, sırasıyla, Bü. Üs. Earl of Zetland, Bölge Bü. Üs. Sir Henry Bulwer, Bölge Bü. Üs. Yardımcısı Hyde Clarke ve diğerlerinin şerefine kadeh kaldırdı. Toplantı kardeşlik ve uyum içinde tamamlandıktan sonra K.ler ayrıldılar.

25 TEMMUZ 1863:

TÜRKİYE:

KONSTANTİNOPL: -Oriental L. (No. 988)- 24 Haziran günü Oriental Locası, Boğaz sirtlarında, Beykoz yakınlarında, büyüleyici Sultan Vâdisinde St. John Festivalini kutladı. Kardeşler, böyle bir kır bayramında hemşirelerini beraber almamanın masonluk ve centilmenlik kurallarına uygun olmayacağını varsayarak, kalabalık bir hemşire topluluğu ile birlikte, bu olay için özel kiralanan bir vapura Galata Karaköy Köprüsünde Saat 10'da bindiler ve şehir içinde oturmakla beraber Festivale can-ı gönülden katılmak isteyen Kardeşleri almak üzere bazı iskelelerde kısaca durarak neşe içinde Boğazı geçtiler. Kinglake'in bir hayli eleştirilmiş Kırım Harbi Tarihi kitabında bahsettiği antlaşmanın imzalandığı yere çok yakın olan Hünkâr İskelesinde karaya çıktılar ve ulu ağaçların kenarlarını süslediği bir caddeden yürüyerek ziyafetin hazırlandığı yere geldiler. Kısa bir dinlenme süresinden sonra çığneme eylemi-

ne (°)şlik eden güzel müzik, başka bir deyişle, çatal ve bıçakların tempo tutarak tabaklara vururken söylenen şarkıların kulağa hoş gelen neşeli nağmeleri yükseliyor ve her yönden duyulabiliyordu. Masalar çimin üzerinde ve ulu ağaçların gölgesinde kurulmuştu. Ağaçtan ağaca çekilen iplere asılan Avrupa ülkelerinin bayrakları tüm sahneye bir pitoresk hava ekliyordu. Toplantıya Oriental L. Üs. Muh. Alfred Mountain K. riyaset ediyordu. Bölge Büyük Sekreteri William Evans K. başkan yardımcılığını yürütüyordu. Cemiyette yüksek dereceler elde etmiş K.ler arasından Türkiye Bölgesi Ön. Bü. 1. Nâ. Laurie K., 30°, İskoçya; Türkiye Bölgesi Ön. Bü. 1. Nâ. Henry Pullman K., 30°, İngiltere; T. Junor K., Ön. Bölge Bü. Hz. Emin. ve daha başkaları da bu kır eğlencesine katılmışlardı. Oriental Locasının davetini kabul edenler arasında No. 415, Truo; 1108 ve 1121 Konstantinopl İngiliz Locaları ile Türkiye'de yerleşmiş Fransız, Alman ve İtalyan Localarının üyeleri de vardı. Bu K.ler aileleri ve dostları ile toplantıya renk katmışlardı. Konuşmalar esnasında, alkışlarla karşılanan "Kraliçe ve Masonluk" ile Türkiye Bölge Bü. Üs. Sir Henry Bulwer'e kaldırılan kadehlerin dışında Masonik terminolojinin kullanılmamasına özen gösterildi.

Masonluğun alışlagelmiş ve sıkıcı geleneğine uygun olarak, yemek tamamlandığında Sultan'ın ve ziyafet sofrasına varlıklarıyla şeref bahşeden Hemşirelerin sağlığına kadehler kaldırıldı. Ziyafet boyunca yetenekli bir Macar orkestrası tatlı bir müzik icra et-

ti ve toplantının başkan yardımcısının önerisi üzerine, önce bir kadril (1) organize edildi ve kısa bir zaman sonra, çim halı üzerinde dans etmenin zorluğuna rağmen, kadril sırasıyla polka, vals ve galop'a dönüştü; bu arada bir Türk ve Ermeni köylü topluluğu şaşkınlıkla bu Terpiskorcu (2) Frankları seyrediyordu. Vâdi içinde küçük bir yürüme ve hafif bir sigara hazma yardımcı olmuş ve günün geri kalan zamanının geçmesini sağlamıştı. Toplanma borusunun çalması üzerine neşeli topluluk tekrar bir araya gelerek gemilerine bindiler ve Boğaz akıntısının yardımıyla kayan geminin güvertesinde Verdi'nin Belisarius Operasından parçalar çalan, müzik yeteneği doruğunda ve çok da duygusal orkestranın eşliğinde dönüş yolculuğu olabilecek en keyifli tarzda gerçekleşti. Evlerine dönmek üzere muhtelif iskelelerde ayrılan K.ler kardeşçe selamlaştılar ve hepsi de Oriental Locasının Üs. Muh. ile Nâ.larına, dost ve ziyaretçilerine temin ettikleri bu olağan üstü eğlence için teşekkür ettiler. Bu toplantının İstanbul'da daha bir benzeri olmadı ve Masonluğun yüceltilmesinde Oriental Locasının bu önder hareketinin başka localara da emsal teşkil etmesi ümit edilir. Batı dünyasında da fevkalade zarif ziyafetlerde her yıl aynen tekrar edilen ve hiçkimsese hiçbirşey öğretmeyen kasılan konuşmacıların stereotip işaretlerle, hep aynı sembolik konuşmaları yapmaları yerine, arada bir doğa içinde böyle sağlıklı faaliyetlerin organize edilmesinin daha faydalı olabileceği düşünülmektedir.

(1) *Kadril: sekiz kişi ile oynanan dans (quadrille).*

(2) *Terpiskor: Dans perisi; Terpiskorean (Terpischorean): dans eden*

(*) *Kelimesi Kelimesine tercümedir.*

MERAK ETTİKLERİNİZ:

RİT NEDİR?

Etimoloji:

Rit kelimesinin etimolojik tetkikinden Yunanca *Arithmos*=sayı ve *Sanskritçe=dinsel nizam* terkiplerinden geldiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, rit bir dinde merasimlerin önceden belirlenmiş şekli ve sırası veya bir cemaatin dinsel inançlarını ifade etmek için uyguladığı merasimlerin toplamıdır. Hristiyan dininde değişik uygulama ve sapmalara rit denir (Kopt, Maronit, Gregorien, Ortodoks gibi).

Masonluk yukarıdaki anlamda rit kelimesini kabul ederek Rektifiye İskoç Riti, E.K.E.S. Riti, Fransız Riti terminolojisinde rit kelimesini Rejim, Sistem kelimeleri ile eş anlamda kullanır ve müşterek bir yönetimin altında olduklarından veya ard arda yapılan çalışmaların birinden diğerine devredildiği için bir bütün veya grup olarak kabul edilmiş bir derece dizisine RİT denir. Rit yükselen derecelerin tümünü kapsarken, ritüel her bir merasimin kendine has uygulamasını tanımlar.

Kelimenin ilk kullanılışı:

Hürmasonlukta bildiğimiz ilk sapma 1751 yılında İngiltere'de yeni bir Büyük Locanın kurulmasıdır. Yeni kurulan Büyük Loca 1717 de kurulan ilk Büyük Locayı ifşaatlar sonucunda kelimeleri değiştirdiğinden sapma yapmakla suçlu-
yor ve böyle yenilikler ihdas ettiği için ona *Modernler* ismini takarken kendisini de *Eskiler* olarak tanımlıyordu. Bu noktadan çıkışla, *Eskiler Riti* ile *Modernler Riti* terimleri, bir polemğin sonucunda da olsa, ilk defa kullanılıyordu. Fransa'da, 26 Ağustos 1774 tarihinde (5774 yılının 8.ci ayının 26.cı günü) yayınlanan İskoç Şapitrleri tüzüğünün ilk maddesinde İskoç Riti *Masonlarından* söz edilir. 1778 yılında Fransa'da *Rektifiye Edilmiş İskoç Rejimi* kurulur ve "Rejim" kelimesi burada özellikle kullanılmakla beraber sonradan "Rit" kelimesi "Rejim" in yerini almıştır. İzleyen yıllarda Grand Orient Fransız Riti'ni kurar, bunu Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti, Misraim Riti, Memfis Riti izler.

Ritlerin çoğalması:

Rit kelimesinin kullanılması 18. yy.'da yaygınlaşır, A.B.D.'de de York Riti doğar. 1861 yılında Ragon "Le Tuileur" adlı eserinde, o tarihte Fransa'da mevcut 52 değişik riti sayar.

Ritlerin çoğalmalarının nedeni, kendilerini ispatlama yarışında olan üst derecelerin mavi locaları etkileme çabasıdır. İngiliz Masonluğu üst derecelerin herhangi bir üstünlük sağlayabilecekleri düşüncesini red ettiği için "rit" kelimesi yerine "working" kelimesini kullanmayı daha uygun görmüştür. Bu kelimeyi "çalışma şekli" veya "stil" olarak çevirmek mümkündür. Genelde kullanıldığı şekil ile, Taylor Riti, Emülasyon Riti yerine, *Taylor Stili*, *Emülasyon Stili* demek İngiliz düşüncesine daha yakın olur.

Kapsadıkları derecelerin karakterleri çok değişik olabileceğinden, Ritler içeriklerine göre tasnif edilemezler. Bazı derecelerin karışık öğelerden oluştuğu da ayrı bir vakıadır. Derece veya ritler aşağıdaki düşünsel öğelerden oluşmuş olabilirler: Simya, Apokalips, Enok, Dokuzuncu Kemer, Tufan Öncesi, Noaşit, Mimari, Astroloji, Şövalye, Meslekî, Tarih, Haçlı Seferleri, Hristiyan, Kriptik, İskoç, Seçilmişler, Vekiller, Hiram, Telâffuz Edilemeyen Kelime, İ's'ad, Kadoş, Büyü, Okültizm, Askerî, Mistik, Operatif, Felsefî, Roz Kruva, Tampliye, İkinci Mâbet, Ulvî, Sembolik.

* * *

DİKKAT!...

REŞİT ATA

Büyük Loca Tüzüğü'nün 31. maddesi ve ayrıca Masonik gelenekler gereğince, Dış Obediyanslarla irtibatı sağlamak görevi Büyük Sekreterliğe aittir. Hiç bir Kardeş ya da Loca (Büyük Locadan Özel izin verilmedikçe) kendiliğinden yazışma yapamaz, temas kuramaz.

Bazı Kardeşlerin, kâh şahsî sağlık problemleri, kâh çocuklarının tahsili, kâh da başka nedenlerle, Dış Obediyansların Büyük Sekreterlerine ya da Dostluk Kefillerimize doğrudan mektup yazdıklarına zaman zaman rastlanıyor. Böyle durumlarda ne yazık ki bu kardeşler yüzünden Büyük Sekreterliğimize, Masonik usul ve gelenekleri hatırlatan cevaplar gelmektedir.

Masonluğun "temel Prensipleri" Büyük Loca Tüzüğü'nün baş tarafında belirtilmiştir. Çok özel durumlardaki yardımlaşmalar hariç, üyelerin kişisel problemlerinin çözümü bu prensiplerin dışında kalır. Dostluk bağlarının sağladığı terbiye ise, insanlık prensiplerini ve ahlakî gelişmeyi uygulama ve yayma yolunda Masonlar için bir araçtır.

MASONİK MİZAH (*)

Soru: "*Bir ampulü yerinden sökmek için kaç Mason görev almalıdır?*"

Cevap: "*Bu bir masonik sırdır.*"

Soru: "*Bir ampulü yerine takmak için kaç Mason görev almalıdır?*"

Cevap: "*Üç. Birincisi ampulü yerine takacaktır. İkincisi bir önceki ampul değişiminin tersimatını okuyacak, üçüncüsü de ampulü yerine takma yöntemini eleştirecektir.*"

Aday, tekrisinden sonra Kardeş sofrasında içebileceğinden bir kadeh fazla içmiş olarak evine dönünce, kapıda eli maşalı karısı karşılımış:

"Nerede kaldın?"

"Tekris oldum.

"Sarhoşsun.

"Hayır değilim, tekris oldum.

"Sarhoş olduğumu biliyorum ve bunu ispatlayabilirim.

"Tekris oldum.

"Nabukadnezar de bakalım.

"Yoo, beni böyle yakalayamazsın. Kelimeyi, ancak, seninle karşılıklı harf harf söyler veya hecelerim."

Bir Mason olabilecek en çirkin cinayeti işlemiştir, ancak Savcı, Yargıç ve Jürinin yarısı Mason olduğundan fazla tasalanmıyordu. Mahkeme boyunca sürekli etrafına işaretler veriyor, Mason olduğunu belirten kelimeleri sık sık kullanıyordu. Herşeye rağmen suçlu bulundu ve asılmak suretiyle idama mahkûm edildi.

Gene de tasalanmadı, Mecliste, Bakanlar Kurulunda, hatta daha yüksek yerlerde Masonların bulunduğunu biliyordu. Af edilmeyi umuyordu, ama o da olmadı.

Nihayet infaz günü geldi, hala tasalanmıyordu: cellâtın da Mason olduğunu öğrenmişti. Gözleri bağlanarak sehpanın üzerine çıkarıldı..... Cellât kendisine "merak etme Kardeşim, seninle meşgul olacağım" deyince de rahatladı.

Cellât sözüne devam etti: "Şimdi, sol ayağınla başlamak üzere, Çırac adımlarının ilkinin atacaksın....."

10 yıl kadar önce Yeni Zelanda'da olmuş bir hikâye:

Aday Locaya ilk alındığında Üs. Muh. kendisine soruyor: "Bu ümidinizin ile gerçekleşebileceğine inanıyorsunuz?" Aday: "İşverenimin yardımıyla". Soru kelimelerin üzerine bastıra bastıra tekrarlanıyor. Aday: "Karımın yardımıyla."

(*) *New Zealand Freemason*, 1995 sayı 3.

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

MİLLİYET GAZETESİNDE YAYINLANAN DIŞ ALEME YÖNELİK BÜYÜK ÜSTAT MESAJI

Mesaj metni dergimizin ilk yazısını teşkil ediyor. Bu mesaj üzerine Türk basınında, hatta bizlere karşı diye bildiğimiz bazı gazete ve magazinlerde, olumlu yankılar yayınlanmaya başladı. Milliyet, Cumhuriyet, Türkiye ve Yeni Yüzyıl Gazetelerinde yayınlanan haber ve köşe yazılarını arşivlerinizde muhafaza edilmek üzere, sizlere tekrar sunuyoruz.

* * *

"MASON RESMİ" FOTOMONTAJ ÇIKTI

Hakan ŞANLITÜRK - ANKARA
17 Ocak 1996, Milliyet

ANAP Genel başkanı Mesut Yılmaz'ın

maz'ın gazetelerde yayınlanan ve Mason olduğunu gösterdiği öne sürülen resminin fotomontaj olduğu ortaya çıktı. Yılmaz'ın avukatı Erden Arsoy, Mason iddialarının gerçekdişi oldu-

24 Aralık seçimleri öncesi Millî Gazete'de ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın Mason olduğu yönündeki haber ve resimler böyle yayınlanmıştı.

ğunu, Hür ve Kabuledilmiş Masonlar Büyük Locası'ndan gazetelerde yayınlanan fotoğrafların aslını alarak ortaya çıkardı.

24 Aralık seçimleri öncesi Sabah, Takvim, Ateş ve Milli Gazete'de **Mesut Yılmaz**'ın Mason olduğu yönündeki haber ve resimler yayınlanmış, iddiaların özellikle **ANAP**'a muhalefet eden gazetelerde yeniden gündeme getirilmesine sert tepki gösteren Yılmaz, hesap soracağını belirtmişti.

Yılmaz'ın "Mahkemede hesap sorarım" talimatını verdiği avukatı Erden Arısoy, öncelikle Sabah, Ateş, Takvim ve Milli Gazete aleyhine "Gerçek olmayan, kamuoyunu yanıltan, güncelliğini kaybetmiş, seçim yasaklarını ihlal eden yayımlar kişilik haklarına saldırıdır" savıyla Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde toplam 31 milyar liralık dava açtı. Daha sonra, gazetelerde çıkan resmin asılsız olduğunu ortaya çıkarmak için harekete geçen **Arısoy**, bu amaçla Hür ve Kabuledilmiş Masonlar Büyük Locası'ndan fotoğrafın aslını istedi. Loca'nın verdiği asıl fotoğrafta **Yılmaz**'ın bulunmadığı görüldü. Loca'dan Genel sekreter **Oryal Güventürk** ve Genel Başkan **Can Arpaç** imzasıyla gönderilen 12.1.1996 tarihli yazıda, "Belirtilen davacı **A. Mesut Yılmaz**'ın Çankaya veya başka bir locada halen üye olmadığı gibi derneğimizin kayıtlarının tetkikinde, hiçbir zaman derneğimize üye olmadı" ifadeleri yer aldı.

MASONLAR KENDİLERİNİ ANLATMA GEREĞİ DUYDU

17 Ocak 1996, Yeni Yüzyıl

Ankara - Merkezi İstanbul'da bulunan Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası, dün bir gazete ilanı vererek masonluğu tanıttı. Milliyet gazetesine verilen ilanda, masonluğun, siyonizm ya da başka bir siyasî akımla ilgisi bulunmadığı kaydedildi.

Özellikle bazı çevrelerin, bir siyasî parti başkanının mason olduğu yolunda iddialar ortaya attığı belirtilen ilanda, bu çevreler tarafından masonluğun adeta bir "hakaret" gibi ele alındığına işaret edildi. "Bu nedenle, kuruluşumuzdan bu yana geçen 300 yıl boyunca siyasetle uğraşmayan ve insanların dinî inançlarına saygı duyan masonluğun ne olup olmadığını bir kez daha anlatmak gereği duyulmuştur" dendi.

Masonluğun amacı ve gizlilik konusunun değerlendirildiği ilan metninde, masonların amacının, bütün insanlar arasında dostluk ve sevgi bağlarının güçlenmesi olduğu kaydedildi.

Masonluğun gizliliğinin korkudan değil, kendini bilme ve alçakgönüllülüğten kaynaklandığına işaret edilen ilanda, mason lokallerinin adreslerinin belli olduğu ve kapılarında isimlerinin yazıldığı belirtildi. Bunların bütün kayıtlarının devlet denetimine açık olduğu bildirilen ilanda, masonların bütün dinlere saygı duyduğu, insan hakları ve barışın savunucusu oldukları için bu inanç karşısında olanların masonluğa cephe aldıkları öne sürüldü. Masonluğun, ne siyonizm, ne de başka bir siyasî akımla ilgi-

si bulunduğuna işaret edilen ilanda, masonluk ilkelerinin, siyonizmin sesinin duyulmasından çok önce kaleme alındığı belirtildi.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Locası'nın Dernekler Kanunu'na göre kurulduğu kaydedilen ilanda, "Mason Derneğimiz ve Masonluk hakkında Türk kamuoyunda yanlış ve kötü bir imaj yaratmaya çalışan gerçek ve tüzel kişiler hakkında yasal haklarımız olduğunu çok iyi bilmemize rağmen, görüşleri farklı da olsa, insanların kardeşçe yaşamalarına inandığımız için, şimdilik hukuki yollara başvurmuyoruz" dendi.

Ünlü masonların birkaçı

İlanda, "Son söz ve ünlü Türk masonlarından birkaçı" başlığı altında da, büyük devlet adamlarından Keçecizade Fuat Paşa, Âli Paşa, Mithat Paşa, Ahmet Vefik Paşa, Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa, Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kurucusu Tıp Profesörü Besim Ömer Paşa, ünlü şair ve yazarlardan Nâmîk Kemal, Ziya Paşa, Şinasi, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp ve Ömer Rıza Doğrul, şeyhülislam Hayri Efendi ve Musa Kazım Efendi'nin insanlığa ve Masonluğa hizmet ettikleri kaydedildi. (aa)

MASONLAR GÜN İŞİĞİNDE

17 Ocak 1996, Türkiye

Ankara - Merkezi İstanbul'da bulunan "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası", dün bir gazete ilan vererek, "Masonluğu" tanıttı. İlanda, masonluğun, siyonizm ya da başka bir siyasi akımla ilgili bulunmadığı kay-

dedildi. Özellikle bazı çevrelerin, bir siyasi parti başkanının mason olduğu yolunda iddialar ortaya arttığı belirtilen ilanda, bu çevreler tarafından masonluğun adeta bir "hakaret" gibi ele alındığına işaret edildi. İlanda, "Kuruluşumuzdan bu yana geçen 300 yıl boyunca siyasetle uğraşmayan ve insanların dini inançlarına saygı duyan masonluğun ne olup olmadığını bir defa daha anlatmak gereği duyulmuştur" denildi.

"DEVLET DENETİMİNE AÇIĞIZ"

Masonluğun amacı ve gizlilik konusunun değerlendirildiği ilan metninde, Masonların amacının, bütün insanlar arasında dostluk ve sevgi bağlarının güçlenmesi olduğu kaydedildi. Masonluğun gizliliğinin korkudan değil, kendini bilme ve alçak gönüllükten kaynaklandığına işaret edilen ilanda, mason lokallerinin adreslerinin belli olduğu ve kapılarında isimlerinin yazıldığı belirtildi. Bunların bütün kayıtlarının devlet denetimine açık olduğu bildirilen ilanda, Masonların bütün dinlere saygı duyduğu insan hakları ve barışın savunucusu oldukları için bu inanç karşısında olanların Masonluğa cephe aldıkları öne sürüldü.

Masonluğun, ne siyonizm, ne de başka bir siyasi akımla ilgisi bulunduğuna işaret edilen ilanda, Masonluk ilkelerinin, siyonizmin sesinin duyulmasından çok önce kaleme alındığı belirtildi.

HUKUKİ YOLA BAŞVURMUYORUZ

"Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Locası'nın Dernekler Kanunu'na göre

kurulduğu kaydedilen ilanda, "Mason derneğimiz ve Masonluk hakkında Türk kamuoyunda yanlış ve kötü bir imaj vermeye çalışan gerçek ve tüzel kişiler hakkında yasal haklarımız oludğunu çok iyi bilmemize rağmen, görüşleri farklı da olsa, insanların kardeşçe yaşamalarına inandığımız için, şimdilik hukuki yollara başvurmuyoruz" denildi.

"ÜNLÜ TÜRK MASONLARI"

İlanda, "Son söz ve ünlü Türk masonlarında birkaçı" başlığı altında da, büyük devlet adamlarından Keçecizade Fuat Paşa, Âli Paşa, Mithat Paşa, Ahmet Vefik Paşa, Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kurucusu Tıp Profesörü Besim Ömer Paşa, ünlü şair ve yazarlardan Nâmık Kemal, Ziya Paşa, Şinasi, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökâlp ve Ömer Rıza Doğrul, şeyhülislam Hayri Efendi ve Musa Kazım Efendi'nin insanlığa ve Masonluğa hizmet ettikleri kaydedildi.

HOŞGÖRÜ VE MASONLUK

Nail GÜRELİ

19 Ocak 1996, Milliyet

Basında şimdiye kadar görülmemiş bir ilan salı günü *Milliyet*'te yayınlandı. Türk Masonluğu ilk kez kendini kendi ağzından tanıtmaya yoluna gidiyordu. O Türk Masonluğu ki, şimdiye kadar her türlü suçlamaya karşı sessiz kalmıştı. Bu sessiz kalış, yeni suçlamalara yol açsa da yine ses vermemeye özen göstermişti.

Ama son bir iki yıldır, Türk Masonlarının kendilerini tanıtmaya yolunda bazı arayışlar içinde olduğu hissediliyordu. Örneğin, üniversite öğren-

cilerine verdikleri burslar hakkında haberler yayınlıyor, genel kurul denilebilecek toplantıları kısmen basına açılıyor, heyet halinde Anıtkabir'i ziyaret ediyorlar, doğal afetlerde açılan yardım kampanyalarına Mason Derneği adıyla katılıyorlardı.

İlk kez yayınlanan "**tanıtım**" ilanına ise, son genel seçim öncesinde ANAP lideri Mesut Yılmaz'a yöneltilen "**Mason**" suçlamasının neden olduğu anlaşılıyor. Elbet ilanda Yılmaz'ın adı anılmıyor ve ilan bu amaçla verilmediği de belirtiliyor. Masonlar, konunun "**bir Masonluk suçlaması biçiminde ve adeta bir hakaret gibi**" ele alınmasına karşı çıkıyorlardı.

Masonların, kamuoyuna birinci ağızdan kendilerini tanıtıcı bilgi vermeleri, bizce yararlı bir açılım sayılabilir. Yine fanatik ve bağınaz karşıtlar, Masonluk aleyhinde akıllarına geleni söyleyecekler, Mason sözcüğünü bir suçlama aracı olarak kullanmayı sürdürecektir. Ama, Masonluğun kapalılığını, gizlilik olarak gösterip, bu tarafını eleştiren ve bilgi vermedikleri için her türlü suçlamayı hakettiğini sananların elinden bu silahları alınmış olmaktadır. Çünkü, Masonlar amaçlarını ve ne olup ne olmadıklarını resmen açıklıyorlar.

Biz bu açıklamalar arasında bir noktanın altını çizmek istiyoruz. Söz konusu ilanın bir yerinde "**Evrenin Ulu Yaradanı dediğimiz Yüce Allah'a inanmayanlar aramıza giremezler. Kardeşlerimiz dini inançlarında ve ibadetlerinde serbesttirler**" deniliyor.

Bu durumda, yıllar yılı hemen her vesileyle Masonlara yöneltilen "dinsiz" suçlaması boşlukta kalıyor.

Elbet yine bu "**resmi**" açıklamaları görmezden gelip, Masonluğa suçlamalar yöneltecek, bazı kişileri karalama sıfatı olarak "Mason" sözcüğünü kullanacak peşin hükümlüler ve mak-satlılar çıkacaktır. Uğur Mumcu'nun deyişiyle "**bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olanlar**" ortadan kalkmayacaktır.

Biz bu durumda, büyük gösterilerle "**hoşgörü**" kampanyaları açanların düşüncelerini ve tavırlarını merak ediyoruz.

Kemalistlerle İslâmcı kesimin hoşgörü içinde bir arada yaşamasını isteyenler, hoşgörü adına ellerini birbirlerine kenetleyenler acaba Masonluğa karşı da hoşgörü hakkı tanıyorlar mı? Masonluğa hoşgörüyle mi, düşmanlıkla mı bakıyorlar? Eğer hoşgörüyle bakıyorlarsa, her iki kesimden de zaman zaman Masonluğa şablon halinde, hoşgörüden ve bilgiden yoksun olarak yapılan suçlamalar necilik oluyor? Mason sözcüğünü bir hakaret bir suçlama olarak kullanmak niye?

Bakalım bundan sonra hoşgörü ve sevgi havarilerinin tavrı ne olacak?

* * *

TURNİKE

HAKARET

Semih GÜNVER

Em. Büyükelçi

22 Ocak 1996, Cumhuriyet

Mesut Yılmaz, Refah Partisi'nin gerçeklere uygun olmayarak kendisi-

nin Mason olduğunu iddia etmiş olduğunu ve böylece hakarete uğradığını açıklamış ve Necmettin Erbakan kamuoyu önünde bu hatasını itiraf ederek özür dilemedikçe Refah lideri ile müzakere masasına oturmayacağını açıklamıştı. Bu garip görünen alınganlık karşısında hayrete düşmüştüm.

Şahsen ne Masonum, ne Lionum, ne Rotarienim. Bu Derneklere karşı herhangi bir önyargım da yok. Siyasi partilerle üyelik ilişkim olmadı. Hiçbir partinin taraftarı veya düşmanı değilim. Özgürlüğü seviyorum. Yarım asıra yakın memuriyet hayatının disiplini yaşadktan sonra emeklilikle nihayet özgürlüğüme kavuştuğumu sanıyorum. Ve bu konuda ödün vermeye niyetli değilim.

Bu nedenle düşüncelerimi rahatlıkla yazıyorum. Refahlıların herhangi bir vatandaşımızı Mason olmakla suçlayıp hor görmelerine hakları yoktur.

Masonlar, Lionlar ve Rotarienler arasında pek çok dostum var. Toplantılarına ara sıra beni de davet ederler. Birlikte yenilen öğle yemeklerinden sonra üyelere eski anılarımı ve mesleki görüşlerimi anlatma fırsatını bulurum. Bu topluluklara üye olabilmek için ilk aranan şart ahlak ve fazilet sahibi olmaktır. Bu kuruluşlar siyaset yapmazlar, din istismarından kesinlikle uzak kalırlar. Yardımlaşma esas gayelerinden birisidir. Alçakgönüllüdürler. Yaptıkları ile övünmezler. Gizlilik tevezularının ifadesidir.

"Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Loca Derneği"nin Milliyet gazetesinde çıkan son ilanını dikkatle okudum. Doğruları anlatıyorlardı. Fa-

kat bence buna o kadar da lüzum yoktu.

Mesut Yılmaz olayında Refahlılar haksızlık etmişlerdir. Kendilerini anlayışla karşılamak olanaksızdır. Mesut Yılmaz da Mason ulduğu iddiasının bir hakaret olduğunu ileri sürmekle aceleci davranmıştır. Masonsunuz veya değilsiniz. Bu kimseyi ilgilendirmez. Kaldı ki bırakınız, tarihimizde mason olan büyük devlet adamlarımızı, bugün de her meslekten pek çok insan, siyasetçi, sanatkâr, kanunlarımızı uygun şekilde kurulmuş olan ve çalışmalarını sürdüren bu Derneklerin şerefli üyeleridir. TBMM'nin üyesi milletvekillerimizin arasında da mason olan önemli kişiler mevcuttur. Mesut Yılmaz Masonluğu hakaret telâkki etmekle istemeyerek siyaset alanında pek çok arkadaşını kırmaktadır.

Son iki Erbakan-Mesut Yılmaz konuşmalarında bu konunun da daha gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmış görünmesi, fırtınanın dindiğinin bir işareti gibidir. Biz de şimdilik bu kadarla yetinelim.

BURSLAR

• ADANA: GÜNEY YILDIZI Muh. L. 3 öğrenciye burs veriyor. Ayrıca L.nın Üs. Muh.i, Muh. Enis Sayıt K.imiz Ziraat Fakültesi öğrencilerine gerekli dış kaynaklı mesleki dergilere abonmanlar temin etmek üzere bir projeyi çok yakında devreye sokacaklarını açıkladı.

• BEYAZ ELDİVEN hemşirelerimiz İstanbul'da, 30 bursiyerimize Üniversite kantinlerinin öğle yemeği ku-

ponlarını temin etmektedirler. Hemşirelerimiz bu rakamı arttırmak üzere yoğun bir çaba içindeler.

• Burs programına dahil edilen bir kız öğrencimizin ilginç teşekkür mektubu:

Her ay gitmek isterim o yere. Bilmiyordum ülkemizde böyle insansanların yaşadığını, böyle binaların var olduğunu. Öyle güzel bir ortam ki, nasıl teşekkür etmeliyim bilemiyorum.

• İstanbul Burs Komitesinin organize ettiği bursiyerlere birer ağabla tahsis programı bazı localarda devreye girmeye başladı. Ağabiler-ablalar periodik şekilde bursiyerlerle temas ederek onların sağlık, eğitim, v.s. dertlerine çare arayacaklar, gençlerin okul başarılarını yakından izleyecekler.

BEYAZ ELDİVEN DERNEĞİ

1995 yılında Büyük Locanın hase-nat işlerine katkıda bulunmak ve kültürel faaliyetler düzenlemek üzere toplanmaya başlayan hemşirelerimiz dernekleştiler. Bu çalışmalara katılmayı arzu eden hemşirelerimizin Nilüfer Yalman (0216/355 34 63). Neş'e Layıktez (0212/26234 74 - 75) ve Esen İbak (0216/369 51 31) Hemşirelerimizle temas etmeleri rica olunur.

16 Ocak 1996 tarihli Milliyet Gazetesinde Büyük Üstadımız En Muh. Can Arpaç K. imizin yayınlamış olduğu ve TÜRK MASONLUĞUNUN YÜCE MİLLETİMİZE AÇIKLAMASI başlıklı yazı üzerine Beyaz Eldiven

Derneği Yön. Kurulunun kendisine yazdığı teşekkür mektubunun metnini aşağıda veriyoruz.

16 Ocak 1996 Salı günü, Milliyet Gazetesi aracılığı ile yapmış olduğunuz açıklamalarımıza duygularımız, mantığımız ve ilkelerimiz açısından katıldığımızı belirtirken, dış alemde cevaplayamadığımız pek çok baskı yaratan soru ve davranışlara önemli bir açıklama yapmış olduğunuz için sizlere sonsuz teşekkürlerimizi arz ederiz.

ESKİ GAZETELER

İstanbul'da başlanan bir programla K.lerimizden okudukları gazeteleri Dernek Binamıza teslim etmeleri rica edilmişti. SEKA eski gazeteleri kilosunu 5000 TL dan beri alıyor. Ankara Vâdisinde bir çok projenin finansmanının bu yoldan temin edildiğini biliyoruz. İstanbul'da eski gazetelerini teslim eden K.lerimize teşekkür ediyor, henüz programa katılmayan K.lerimize de bu vesileyle bir hatırlatma yapıyoruz.

YURT DIŞINDAN HABERLER

ÖĞRENCİ MÜBADELE PROGRAMI :

92 No.lu Marmara Muh. L.sı ile dış ilişkiler komisyonumuzun ortak çalışması ile bir öğrenci mübadele programı başlatılmak istenmiş ise de bu konuda dünyadaki tüm muntazam obedianslara yolladığımız mektuplara istisnasız olumsuz cevap gelmiştir. Obediansların hiçbirinde böyle bir program ve hazırlığı yok. İlginç cevaplardan biri Yeni Zelanda'dan geldi: "*Rotary'nin böyle bir programı olduğundan, Hürmasonlukta bir düplikasyon yaratmayı düşünmüyoruz.*"

Maine Bü. L.sı bu eyalette olabilecek Türk öğrencilerle temas kurup onlara "*eyalette bulunan ilginç landmarkları göstermeyi arzu ettiklerini*" bildirdiler. İlgilenen K.lerin Bü. Sekreterliği-

mize bu konuda müracaat etmeleri rica olunur.

BELÇİKA:

Brüksel kentinde 4 Numaralı Chevalier Ramsay Muh. Locasının Üstadı Muhterem Mehmet Kaynak KOROL K.imizin İs'ad merasimi 13 Ocak 1996 Cumartesi günü, sabah saat 10:00 da icra edildi. Mehmet Kaynak KOROL K.imizi tebrik eder, kendisine başarılar temenni ederiz.

İNGİLTERE:

Quatuor Coronati Araştırma Locasının 104 sayılı *Ars Quatuor Coronatorum* yıllığında Rizopoulos K.in V. Murat ve Türkiye'de Masonluk başlıklı yazısı romantik ve gerçeklerden

uzak bir tarzda yayınlanmıştı. 107 sayılı yıllıkta, geç de olsa, Celil Layikteş K.imizin karşı tezi kesintisiz olarak yayınlandı.

İSVİÇRE:

İsviçre'nin İtalyan kesimindeki locaların G.M. İtalyan locaları ile temaslarının devamı ve Büyük Üstat Werner Schorno K. ile Kaymakamı K.in kişisel hayatlarında uygunsuzluklar bulunduğu dair vaki suçlamalar üzerine, Bü. Üs. ve icra kurulu Büyük Görevliler Koleji'ne 30 Eylül 1995 tarihinde istifalarını sundular, ancak yeni seçimlere kadar da görevlerine devam edecekler.

POLONYA :

Almanya Birleşik Bü. L. Bü. Üs. Rainer J. Schicke K. Polonya'nın Wroslaw kentinde çalışacak "Horus" locasını, 31 Aralık 1994 tarihine kadar Polonya Bü. L. na katılması şartıyla, Nisan 1994'de tahsis etmişti. 30 Eylül 1995 gününe kadar bu katılma gerçekleşmediği için, Bü. Üs. En Muh. Schicke K. tahsis belgesini iptal etti.

YENİ ZELANDA :

Bu ülkenin Büyük Locası Peditrinin 8 ayrı dalında 8 araştırmacı doktora araştırma masraflarını karşılamak üzere özel burslar verdi.

İTALYA :

20 Eylül 1895'de Gianicolo Tepesinde Kral, Kraliçe, Başbakan ve devlet erkânının katıldığı görkemli bir merasimle heykeltras Emilio Gallo-ri'nin eseri olan Giuseppe GARİBAL-Dİ'nin at üstündeki heykelinin açılışı

yapılmıştı. 20 Eylül 1995 tarihinde İtalyan Masonları Gianicolo tepesinde buluşarak büyük devlet adamı ve Mason Garibaldi'yi andılar.

FİLİPİNLER :

Filipin Büyük Locası yayın organı "The Cabletow" da yayınlanan bir yazının başlığı şöyle :

"DAHA ÇOK HARİCİYİ Mİ CEZBETMEK, MASONLUĞU MU DAHA CAZİP KILMAK"

Yazıyı özetlersek, haricileri davet ederek hızlı büyüme kalitesizliği ve "çatal-bıçak masonlarını" getiriyor. Oysa, localarımızı içimize sızmış bu kalitesiz kardeşlerin beraberlerinde getirdikleri intizamsızlıklardan arındırarak ve her yerde disiplin ve düzeni getirerek yanlış uygulamalar düzeltilirse Masonluk daha cazip hale gelecek ve bu defa ciddi, kaliteli hariciler bizi arayacaktır.

NEW YORK :

• İkinci Dünya Savaşında ölen Amerikalı Kardeşlerimizi anmak üzere 1941 - 1945 arası müzikallerini ve müziğini canlandıran "Radyo Günleri" temsilleri, 23 ve 24 Nisan 1995 günlerinde, New York Büyük Locası Büyük Mâbedinde icra edildi. 25 \$ olan bilet paraları muhtelif burslar veren Kardeşlik Fonuna tahsis edildi.

• New York Bü. L.nun başlattığı kan bağı programı başarılı bir şekilde sürmekte ve en çok kan bağışında bulunan localara bir plaket verilmektedir. 375 No.lı Niagara L. kasabaları dolaşan bir kan bağış otobüsünü finanse etmiştir. 11.ci bölgede 800 kan ünitesi toplanmıştır.

**ALBERTA BÜYÜK LOCASI
(CANADA) 1995
YILLIGINDAN MASONİK
EĞİTİM KOMİSYONUNUN
RAPORU:**

Hedefler:

1. Devamlılığı sağlamak ve üyeliği daha cazip kılmak. Bu hedef gözetilerek yapılan öneriler:

a) Loca davetiyede gösterilen saatte açılmalı.

b) Üstadı Muhteremin iyi planlanmış bir gündemi olmalı.

c) Mümkün mertebe çok sayıda Loca kardeşinin gündemde gösterilen çalışmalarının sağlanması.

d) Ziyaretçilerin sıcak karşılanması ve, oturum boyunca, her bir ziyaretçinin bir Loca kardeşi ile birlikte oturmasının sağlanması.

2. Adayların ritüelik çalışmalarının yeterli olmasının sağlanması.

3. Devamsız Kardeşlerin telefonla aranmalarının ve ziyaret edilmelerinin temini.

4. İlgiyi arttırmak üzere münakaşalı konuların gündeme dahil edilmesi.

5. Yeni üyelerin konularına hakim olmadıkça görev almaya zorlanmaları; Önce eğitim ve yardımla kendilerine güven duymaları gerekir.

RUSYA BÜYÜK LOCASI

Rusya'da muntazam Fransız Milli Büyük Locası (Grande Loge Nationale Française) in kurduğu Locaların dışında, Grande Loge de France ve Grand Orient'in da kurduğu birer loca vardı. Bu son ikisi de G.L.N.F.'e geçince 4 Loca (takriben 120 Kardeş) birleşerek bir

Büyük Loca kurdular ve bu Büyük Loca G.L.N.F. tarafından tahsis edildi. Üyelerin çoğu Moskovalı öğretmenler ve diğer serbest meslek erbabı olup yaş ortalamaları da 30-40 arası. Çok heyecanlı olan bu Kardeşler yeni üye kabulünde fevkalâde dikkatli davranıyor ve bir taraftan politikacıların diğer taraftan da mafyanın eline düşmemeye gayret ediyorlar. Rus Kardeşlerimiz isimlerinin açıklanmasından korkuyorlar. Yemin kürsüsünün üzerinde Loca kardeşlerinin tüm inanç yelpazesini kapsayacak şekilde Kutsal Kitap'lar bulunduruyorlar.

Neden Mason oldun sorusuna, yalnız adını veren Viktor isimli Kardeş şu yanıtı verdi: "Perestrojka, demokratikleşme düşünceleri beni cezbedi, sonra hayal kırıklığı geldi. Bir arkadaşımın politikaya yapmayan ve yalnızca kişinin yücelmesini hedef alan bir cemiyetin varlığını duyunca, ilgilendim."

Rus Kardeşlerimiz obediyanlarının henüz çok zayıf bir temelin üzerinde inşa edildiğinin farkında olarak, İngiltere Birleşik Büyük Locası onları tanımadan başka Büyük Localardan tanınma talebinde bulunmamaya karar verdiler. Ayrıca, Eski ve Kabul Edilmiş 33 dereceli İskoç Ritinin Amerikan Güney Jürisdiksiyonundan, yeterli sayıda Kardeşin 33 Dereceye iykaf edilmeleriyle derhal bir Yüksek Şûranın kurulması teklifini almışlar, ve bu teklifi red ederek, şimdilik Fransa Yüksek Şûrasına bağlı kalarak dereceleri teker teker tırmanmayı tercih ettiklerini belirtmişler. Tanınma ve Yüksek dereceler hakkında gösterdikleri bu itidal Rus Kardeşlerimize şeref kazandırıyor.

SYNOPSIS

TESVİYE, February 1996, Nr. 20.

Cover: Bro. Hasan Ali YÜCEL; Minister of Education from 1937 to 1946.

Inside front cover: Proclamation of the foundation of Lodge "Yücel" carrying the signature of Bro. Yücel.

P.2: From the Editor:

P.3: Text of the paid ad given by our Grand Master, the M.W. Bro. Can Arpaç to the Newspaper Milliyet, about the aims and fonctions of Freemasonry. One political party lider insulted another one, claiming that he was a freemason, using the word "freemason" as an insult. The ad was given in protest of this usage of the word.

P.6: (Brottom of page): "Those who have an opinion without having the knowledge."

P.7: Bro. Hasan Âli Yücel: His life and time.

P.9: (bottom of page): UNESCO will honour Hasan Âli YÜCEL in 1997, his 100th birthday. Yücel was a founding member of UNESCO.

P.10: Parts of minutes of the Lodge Vefa about the initiation of Bro. H.Â. Yücel on the 10th April 1925.

P.11: Poem by Can Yücel, the well known Turkish Poet, about his father Hasan Âli YÜCEL.

P.12: From Ancient Masonic Magazines: About the joining of Lodge Rönensans (French Jurisdiction) to the Grand Lodge of Turkey in 1935.

P.14: Address by the Grand Orator: "If you do your duty as an individual, the institution of Freemasonry will reach its aims in the world".

P.16: Ceremony for the 90th. birthday of Past Grand Master, the M. W. Bro. Necdet Egeran.

P.19: Animal superstitions: The pig.

P.24: From the Archives of the Grand Lodge of Ireland. Articles in the Masonic Press about Freemasonry in Turkey in 1863.

P.26: The Things you are Curious about: The definition of "Rite".

P.28: Masonic humour.

P.29: News: Favorable articles in the Turkish Press after the Grand Master's ad was published.

P.34:

- News about our scholarship program. Ladies' Committee (The White Gloves) gives students free cafeteria lunch tickets.

- News about "the White Gloves Committee".

P.35: Foreign News.

- The Grand Lodge of Turkey has sent a questionnaire to all Grand Lodges about student exchange programs. Unfortunately none of the Grand Lodges contacted has such a program.

- BELGIUM: Bro. M. K. Korol has been installed as Master of the Lodge "Chevalier Ramsay" No. 4.

- ENGLAND: Bro. Layiktez's article on Freemasonry in the Ottoman Empire and Bro. the Sultan Murat V, has been printed in the *Ars Quatuor Coronatorum* No. 107 in answer to Bro. Rizopoulos' article, published in *A.Q.C.* No. 104.

- SWITZERLAND: Resignation of the Grand Master.

- POLAND: Lodge "Horus" had been consecrated by the United Grand Lodge of Germany with the provision that they would join the Grand Lodge of Poland within a year. As they did not join the Grand Lodge of Poland, recognition was withdrawn.

- NEW ZEALAND: Grants for pediatrics medicine.

- ITALY: Ceremony for the Centenary of the unveiling of Garibaldi's equestrian statue.

- PHILIPPINES: Article in the "Cabletow" Magazine about "quality or quantity".

- NEW YORK: Radio Days Show in Grand Lodge; Blood donors program.

- ALBERTA: Report on Masonic Education.

- RUSSIA: Creation of a Grand Lodge consecrated by the GLNF (France).

* * *

JIRI SLIVA

ATAMAN AYVAZ K.

90 numaralı
SADAKAT Muh. L.

